

Лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи политсия"

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи политсия

Қонуни мазкур мафҳуми политсия, самтҳои асосӣ ва принципҳои фаъолият, салоҳият, мавқеи политсия дар низоми мақомоти давлатӣ, сохтор, вазифаю ӯҳдадориҳо, ҳуқуқҳо, тартиби ба хизмат қабул намудан, кафолатҳои давлатии ҳимояи ҳуқуқӣ ва иҷтимоӣ, инчунин тартиби таъминоти молиявӣ, моддию техникӣ ва назорати фаъолияти политсияро муайян менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳуми политсия

Политсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд-политсия) сохтори таркибии мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, тартибот ва амнияти ҷамъиятӣ, манфиатҳои ҷамъияту давлатро аз кирдорҳои зиддиҳуқуқӣ муҳофизат намуда, тибқи ваколатҳои пешбининамудаи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи қонунгузорӣ истифодаи чораҳои маҷбурӣ, пешгирӣ, бурдани корҳои профилактикӣ, тафтиши ҷиноятҳо ва татбиқи чораҳои таъмини иҷроиши онҳоро таъмин менамояд.

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи политсия

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи политсия ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмиллалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Принципҳои фаъолияти политсия

Фаъолияти политсия дар асоси принципҳои зерин ба роҳ монда мешавад:

- риояи қатъии қонуният ва тартиботи ҳуқуқӣ;
- баробарии ҳама дар назди қонун;
- таъмини ҳуқуқу озодиҳои инсон;
- мустақилият;
- эҳтиром ва риояи ҳуқуқу озодиҳо, қадр ва номуси инсон;

- адолати иҷтимоӣ ва инсондустӣ;
- таъмини муносибатҳои хизмати;
- пинҳонкорӣ, истифодаи усулу воситаҳои ошкоро ва ғайриошкоро;
- яккасардорӣ ва мутамарказии идоракунии он;
- истифодаи ҳамкорӣ бо аҳоли дар мубориза бар зидди қинояткорӣ;
- шафофият;
- ғайриҳизбият.

Моддаи 4. Таъмини ҳуқуқ ва озодиҳои инсон дар фаъолияти политсия

1. Политсия ҳуқуқ ва озодиҳои ҳар як инсон ва шахрвандро қатъи назар аз шахрвандӣ, ҷои истиқомат, ҷинс, миллат, наҷод, забон, эътиқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, таҳсил, вазъи иҷтимоӣ ва молу мулкӣ ҳимоя мекунад.
2. Маҳдуд кардани ҳуқуқ ва озодиҳои инсон, ба истиснои ҳолатҳои пешбиниамудаи санадҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, манъ аст.
3. Корманди политсия дар ҳолатҳои маҳдудкунии ҳуқуқ ва озодиҳои инсон вазифадор аст ба ӯ асос ва сабабҳои чунин маҳдудият, инчунин ҳуқуқ ва ӯҳдадориҳои ӯро вобаста ба ин ҳолатҳо фаҳмонад.
4. Корманди политсия ҳуқуқҳои шахсони дастгиршуда ва ҳабсгардидаро эълон ва таъмин менамояд, протоколи дастгиркуниро тартиб медиҳад, дар ҳолатҳои зарурӣ шаҳодаткунонии тиббии онҳоро мегузаронад, дар бораи дастгир шудан ба ҳешовандон, маъмурияти ҷои қор ё таҳсил ва дар муддати 24 соат ба прокурор хабар медиҳад, дар мавриди зарурат барои расонидани кумаки аввалияи тиббӣ тадбирҳо меандешад, инчунин хатареро, ки ба ҳаёт, саломатӣ ё молу мулк дар натиҷаи дастгиркунии ё ба ҳабс гирифтани шахсони зикргардида таҳдид мекунад, бартараф менамояд.
5. Политсия чамъ овардан, нигоҳ доштан, истифода бурдан ва паҳн кардани маълумотро дар бораи ҳаёти шахсии инсон бе розигии худӣ ӯҳуқуқнадорад, ба истиснои ҳолатҳои пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.
6. Политсия вазифадор аст барои шахс имконияти шинос шуданро бо маводе, ки ба маҳдуд кардани ҳуқуқ ва озодиҳои ӯ асос шудаанд, тибқи тартиби пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, таъмин намояд.
7. Амалҳои корманди политсия, ки ҳуқуқ ва озодиҳои инсонро маҳдуд месозанд, бояд фавран қатъ карда шаванд, агар маҳдуд намудани ин ҳуқуқу озодиҳо имконият нашошта бошад.
8. Ба корманди политсия истифодаи шиканча, зӯроварӣ, муносибати дигари бераҳмона ё паст задани шаъну шарафи инсон манъ аст. Корманди политсия

набояд амалхоеро, ки ба воситаи онҳо ба шахрванд қасдан зарари ҷисмонӣ ва маънавӣ расонида мешавад, содир намояд.

9. Аз амали (беамалии) корманди политсия, ки ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шахрванд, мақоми давлатӣ, иттиҳодияи ҷамъиятӣ, ташкилоти динӣ ва ё ташкилоти дигарро поймол мекунад, ба мақомот ё шахси мансабдори болоӣ, ба мақомоти прокуратура ё суд шикоят кардан мумкин аст.

Моддаи 5. Иштироки мақомоти давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, корхонаҳо, муассисаю ташкилотҳо ва шахрвандон дар иҷрои вазифаҳои политсия

1. Мақомоти давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, корхонаҳо, муассисаю ташкилотҳо, шахрвандон ва шахсони мансабдор уҳдадоранд ба политсия дар иҷрои вазифаҳои ба зиммаи он вогузоршуда, аз ҷумла дар ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ ва мубориза бар зидди ҷинояткорӣ мусоидат намоянд. Ҳар як корманди политсия, қатъи назар аз хусусиятҳои фаъолияти касбиаш барои нигоҳдории робита байни шахрвандон ва политсия масъул аст.

2. Политсия бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ҷомеа барои таъмини тартибот ва амнияти ҷамъиятӣ, барқарор намудани муносибати боваринок бо аҳоли ва мусоидат ба фаъолияти политсия ҳамкорӣ менамояд. Бо ин мақсад аз ҷониби мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, мақомоти худфаъолияти ҷамъиятӣ дар ҳудуди маҳалҳои аҳолинишин, Шӯроҳои тартиботи ҷамъиятӣ таъсис менамоянд.

3. Ба Шӯрои тартиботи ҷамъиятӣ раиси мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ роҳбарӣ менамояд. Ба ҳайати Шӯрои тартиботи ҷамъиятӣ намояндаи политсия дар сатҳи сардори шӯъба, шӯъбача, бахш ва ё муовинони онҳо шомил шуда метавонанд. Ба ҳайати Шӯрои тартиботи ҷамъиятӣ, инчунин сокинони маҳалҳо ва намояндагони дигари ҷомеа ҳуқуқи шомил шуданро доранд.

4. Дар ҳайати Шӯрои тартиботи ҷамъиятӣ вазифаи нозир (бахш) оид ба ҳифзи ҳуқуқи кӯдак таъсис дода мешавад, ки дар самти фаъолият оид ба кор бо ноболиғон роҳбарӣ намуда, ба муовини раиси мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва роҳбари мақомоти идоракунии маориф тобеъ мебошад. Вазифаи нозир (бахш) оид ба ҳифзи ҳуқуқи кӯдак аз ҳисоби маблағҳои буҷети маҳаллӣ нигоҳ дошта мешавад.

5. Бо мақсади ошкор кардан ва кушодани ҷиноятҳо шахрвандон бо розигии худ метавонанд бо политсия дар асоси принципи махфият тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ҳамкорӣ ҷалб

карда шаванд. Маҷбуран ҷалб кардани шаҳрвандон ба ҳамкорӣ бо политсия, манъ аст.

6. Маълумот дар бораи шаҳрвандоне, ки ба политсия ба таври махфӣ кӯмак расонидаанд ё мерасонанд, танҳо бо розигии хаттии онҳо метавонанд ифшо карда шаванд. Дар сурати мавҷуд будани маълумоти кофӣ дар бораи вучуд доштани хатар, ба ин шаҳрвандон бинобар иштирок дар фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ, инчунин ба аъзои оила ва ё хешовандони наздики онҳо, политсия ўҳдадор аст ҷиҳати ҳифзи ҳаёт, саломатӣ, қадру номус ва молу мулки шахсони зикршуда, инчунин барои муқаррар кардани сарчашмаҳои таҳдид ва баҷавобгарӣ кашидани шахсони гунаҳкор тадбирҳои зарурӣ андешад.

Моддаи 6. Ҷалби дигар кормандони мақомоти корҳои дохилӣ ва хизматчиёни ҳарбӣ ба иҷрои вазифаҳои политсия

1. Бо мақсади иҷрои вазифаҳои политсия оид ба ҳифзи тартибот ва амнияти ҷамъиятӣ, мубориза бар зидди ҷинояткорӣ бо тартиби пешбиниамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дигар кормандони мақомоти корҳои дохилӣ, аз ҷумла кормандони ғайриштатӣ, курсантҳо ва шунавандагони муассисаҳои таълимӣ, хизматчиёни ҳарбии Қўшунҳои дохилии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин хизматчиёни ҳарбӣ ва кормандони дигар вазорату идораҳо ҷалб карда мешаванд.

2. Дар ин ҳолат нисбат ба онҳо бо ўҳдадориҳо, ҳуқуқҳо, кафолатҳои ҳимояи ҳуқуқӣ ва иқтимоӣ, инчунин ҷавобгарию пешбинишуда барои кормандони политсия паҳн мегардад.

БОБИ 2. СОХТОР ВА САЛОҲИЯТИ ПОЛИТСИЯ

Моддаи 7. Сохтори политсия

1. Сохтор, шумораи штатӣ ва ҷойгиршавии политсия бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин воҳидҳои дар маҳалҳо таъсисдодашудаи политсия, ки аз ҳисоби буҷети маҳаллӣ, маблағҳои корхонаю муассиса ва ташкилотҳо нигоҳ дошта мешаванд, дар мувофиқа бо Вазири корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

2. Ба ҳайати политсия сарраёсатҳо, раёсат, хадамотҳои ва шўъбаҳои Дастгоҳи марказии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки барои иҷрои вазифаҳои ба зиммаи политсия вогузоргардида таъсис дода шудаанд, сарраёсат ва раёсатҳои Вазорати корҳои дохилӣ дар Вилояти Мухтори Кўҳистони

Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе, дар нақлиёт, раёсату шўъбаҳои политсияи ноҳиявӣ, шаҳрӣ ва соҳавӣ, шўъбаҳои (бахшҳои) политсия дар маҳалҳои аҳолинишин дохил мешаванд.

Моддаи 8. Роҳбарии политсия

1. Политсия дар фаъолияти худ ба Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон тобеъ мебошад.
2. Роҳбарии умумии политсияро Вазири корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд, ки аз тарафи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешавад. Фармон дар бораи таъин ва озод намудани Вазир ба ҷаласаи якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод мегардад.
3. Дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳо роҳбарии фаъолияти политсияро сардорони сарраёсатҳо, раёсату шўъбаҳои политсия амалӣ менамоянд. Ба вазифа таъин ва аз вазифа озод кардани сардорони сарраёсатҳо ва раёсатҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, раёсати политсияи Вазорати корҳои дохилӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, сарраёсатҳои политсияи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вилоятҳо ва шаҳри Душанбе, раёсату шўъбаҳои политсияи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳру ноҳияҳо, политсия дар нақлиёти роҳи оҳан ва ҳавоӣ аз тарафи Вазири корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мувофиқа бо Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.
4. Барои ҳар як мансаб ва вазифаи мутахассис дар политсия дастурамалҳои вазифавие, ки ҳуқуқу ӯҳдадорихо, масъулият, донишу малакаи заруриро муайян мекунанд, пешбинӣ карда мешаванд.
5. Барои таъмини тартиботи ҳуқуқӣ дар объект ва ҳудудҳои таҳти низом, инчунин дигар объектҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мумкин аст, воҳидҳои махсуси политсия таъсис дода шаванд.
6. Роҳбарии политсия ва сохтори ташкилии он тибқи салоҳияти зинаҳои идоракунии зерин амалӣ карда мешавад:
  - зинаи якум – сатҳи дорой салоҳияти стратегӣ (роҳбарият ва ҳайати мушовараи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон);
  - зинаи дуюм – сатҳи дорой салоҳияти ҳамоҳангсозӣ ва идоракунии фаврӣ (Сарраёсат ва раёсатҳои дастгоҳи марказии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, сарраёсат ва раёсатҳои минтақавии политсия);

- зинаи сеюм – сатҳи дорои салоҳияти фаъолияти оперативӣ-хизмати амалӣ ва иҷро (раёсатҳо, шўъбаҳо, шўъбачаҳо ва бахшҳои шаҳрӣ, ноҳиявӣ, шаҳраку деҳоти политсия).

7. Сардорони политсия дар объектҳои махсусан муҳим ва таҳти низом бо тартиби муқаррарнамудаи Вазири қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешаванд.

Моддаи 9. Вазифаҳои политсия

1. Политсия дорои вазифаҳои зерин мебошад:

- ҳаёт ва саломати инсон, амният ва моликияти ӯро аз қирдорҳои ғайриқонунӣ ё таҳдиди хатар ҳифз намояд;
- ҳифзи ҳаёт ва саломати шохидон, қабридагон ва дигар шахсони иштирокчиёни муҳофизати судии қиноятӣ ва ё ба онҳое, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ҳамкорӣ менамоянд, ҳамчунин аъзои оилаҳои онҳо;
- ҳодисаҳои терроризм, экстремизм, гардиши ғайриқонунии силоҳ ва лавозимоти қангии он, муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, савдои одамон ва иштирок дар амалиётҳои зиддитеррористиро огоҳ, ошкор ва пешгирӣ намояд;
- чораҳои эҳтиётӣ (профилактикӣ) андешад, қиноятҳо ва ҳуқуқвайронкуниҳои маъмуриро огоҳ ва пешгирӣ намояд;
- тартибот ва амнияти қамъиятиро ҳангоми қорӣ гардидани вазъияти фавқулодда таъмин намояд;
- моликияти шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, аз ҷумла тибқи шартномавино аз суйқасдҳои ғайриқонунӣ ҳимоя намояд;
- муҳофизати объектҳои муҳим, махсусан муҳим ва таҳти низомро тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ намояд;
- қазои маъмурият татбиқ намояд;
- фаъолияти илмӣ ва омӯзгориро қиҳати такмили усулҳои идорақунӣ, бозомӯзӣ ва такмили ихтисоси қорқандони политсия амалӣ намояд;
- бо мақсади огоҳонидан, ошкор қордан, пешгирӣ қорқандан ва қорқандани қиноятҳо, таъмини амнияти шахсӣ, инчунин бо мақсадҳои дигари пешбининамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон қорқабинҳои оперативӣ-қустуқўй гузаронад;
- тартиботи қамъиятиро дар қўчаю хиёбонҳо, боғу майдонҳо, роҳҳои нақлиётқорд, вокзалу қорқўдгоҳ ва дигар қорқҳои қамъиятӣ таъмин намояд;
- қорқоя бо қорқандақони мақомоти иҷроияи ҳоқимияти давлатӣ, мақомоти ҳудидорақунии шаҳрақ ва деҳот қорқонгоми барқузориҳои қорқабинҳои сиёсӣ,

оммавӣ, варзишӣ, фарҳангӣ, намоишӣ ва дигар чорабиниҳо амнияти шаҳрвандон ва тартиботи ҷамъиятиро таъмин намояд;

- дар доираи ваколатҳои худ якҷоя бо дигар мақомоти дахлдори давлатӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ беназорати кӯдаконро пешгирӣ намояд;

- шахсоне, ки ба 18 солагии нарасида, шахсияташон муайян нагардидааст, ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва ҷинояти начандон вазнин содир кардаанд, инчунин ноболиғоне, ки ҷиноят содир кардаанд, вале ба синну сола, ки аз он ҷавобгарии ҷиноятӣ фаро мерасад, нарасидаанд, дастгир намуда, ба муассисаҳои қабулу тақсими ноболиғон таҳвил намояд;

- ноболиғонеро, ки ҳуқуқвайронкунӣ содир кардаанд, дастгир намуда, ба бахшҳои шахрию ноҳиявии политсия таҳвил намояд, инчунин нисбат ба падару модарон ё шахсони онҳоро ивазкунанда барои аз тарафи ноболиғон содир намудани ҳуқуқвайронкунии, ки боиси ба ҷавобгарии бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишуда ҷалб намудани онҳо мегардад, маводи дахлдор тартиб диҳад;

- ариза, хабар ва дигар маълумотро дар бораи ҷиноятҳо ва дигар ҳуқуқвайронкуниҳо, дар бораи шахсони онҳоро содиркарда қабул намуда, ба қайд гирад, оиди он огоҳинома пешниҳод намояд, санҷиши гузаронида, дар бораи рафти баррасии чунин аризаю хабарҳо дар муҳлатҳои муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, вале на камтар аз як маротиба дар як моҳ муроҷиаткунандаро хабардор намояд;

- дар сурати мавҷуд будани асосҳои пешбининамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон парвандаи ҷиноятӣ оғоз намояд ё аз оғоз намудани парвандаи ҷиноятӣ рад кунад, таҳқиқ ва тафтишоти пешакӣ гузаронад, барои рафъи онҳо тадбирҳо андешад, дар тарбияи ҳуқуқии шаҳрвандон иштирок намояд, омодагии маводро барои пешбурди суръатнок дар суд, амалӣ намояд;

- пешбурди баҳисобгирӣ ва қайди ягонаи ҷиноятҳо ва шахсони ҷиноят содирнамударо амалӣ намояд, ки тартиби он аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад;

- шахсоне, ки ҷиноят содир карда, аз таҳқиқ, тафтишоти пешакӣ ва суд пинҳон шудаанд, аз иҷрои ҷазои ҷиноятӣ саркашӣ мекунанд, бедарак ғоибшуда ва дигар шахсон, инчунин молу мулк тасарруфшударо ҷустуҷӯ намояд;

- ҷойи қарор доштани шахсони рабудашуда ва ба гарав гирифташударо муайян карда, барои озод намудани онҳо тадбирҳо андешад;

- дар доираи салоҳияти худ аз тарафи шахрвандон ва шахсони мансабдор иҷро шудани қарорҳои мақомоти ҳокимияти давлатиро оид ба масъалаҳои ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ ва мубориза бар зидди ҷинояткорӣ таъмин намояд;
- дар чорабиниҳо оид ба рафъи оқибатҳои садамаву фалокатҳо, сӯхтору офатҳои табиӣ ва дигар ҳодисаҳои ғавқуллода, наҷот додани одамон ва расонидани кӯмак ба онҳо, ҳифзи молу мулки беназоратмонда иштирок намояд, мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таъмини низоми вазъияти ғавқуллода ё ҳолати ҷанг дар сурати ҷорӣ намудани онҳо дар тамоми қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ё маҳалҳои алоҳидаи он, инчунин дар гузаронидани чорабиниҳои карантинӣ дар вақти эпидемия ва эпизоотияҳо иштирок намояд;
- ба шахсоне, ки аз ҷинояту ҳуқуқвайронкуниҳо ва фалокату офатҳо зарар дидаанд, инчунин дар ҳолати оқизӣ, ё ин ки дигар ҳолати барои саломатӣ ва ҳаёти онҳо хатарнок қарор доранд, ёрию таъҷилӣ расонад;
- бехатарии ҳаракатро дар роҳҳо ба танзим дарорад ва таъмин намояд, риояи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро, ки муносибатҳоро дар соҳаи бехатарӣ дар роҳ ба танзим мебарорад, дидбонӣ ва назорат намояд, ба ҳисоб ва ба қайд гирифтани воситаҳои нақлиёти автомобилӣ ва дигар нақлиёти муҳаррикдор, қабули имтиҳонот ва додани шаҳодатномаҳои ронандагии байналмилалиро амалӣ намояд, азназаргузаронию техникаи давлатии воситаҳои нақлиётро гузаронад, санҷиши ҳолати техникаи воситаҳои нақлиёти шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро гузаронида, назорати онро амалӣ намояд, бо тартиби муқарраргардида воситаҳои нақлиётро ҳамроҳӣ намояд, ҳодиса ва садамаҳои нақлиётро ба қайд гирифта, пешбурди ҳисоботи омории онҳоро амалӣ намояд, барои интиқоли борҳои махсус шаҳодатнома диҳад, хатсайрҳои интиқоли борҳои калонҳаҷм ва гаронвазнро мувофиқа намояд, барои истифодабарии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ сиёҳшиша иҷозатнома диҳад, хизматрасониҳои пулакию Бозрасии давлатии автомобилро пешниҳод намояд, назоратбарии рафти тайёркунии кадрҳои ронандагиро амалӣ намояд, барои тайёр кардани бланкҳои шаҳодатномаҳои ронандагӣ, аз ҷумла шаҳодатномаҳои ронандагии байналмилалӣ, аломатҳои бақайдгирии давлатӣ, маълумотнома-ҳисобҳо ва дигар маҳсулоти махсусе, ки барои роҳ додан ба ҳаракат дар роҳ, инчунин корҳо оид ба васлунӣ ва истифодабарии воситаҳои техникаи ташкили ҳаракат дар роҳ зарур мебошанд, ҳамчун фармоишгари давлатӣ баромад кунад ва тендер эълон намояд;
- риояи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи силоҳро назорат намояд, барои ба даст овардани силоҳи ғайринизомӣ ё хизматӣ ва лавозимоти ҷангии он,

барои нигоҳдорӣ ё гирифта гаштан, ҳамлу нақл, ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид кардан ва аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон баровардани силоҳи мазкур ва лавозимоти ҷангии он, инчунин барои нигоҳдорӣ ва истифодаи навъҳои алоҳида ва намунаҳои силоҳи ҷангии оташфишоне, ки барои истифодаи доимӣ ё муваққатӣ аз мақомоти корҳои дохилӣ гирифта шудаанд, барои нигоҳдорӣ ва интиқоли маводи тарканди таъиноти саноатӣ тавассути нақлиёти автомобилӣ иҷозатнома диҳад, мӯҳлати онро тамдид намояд, аз нав ба расмият дарорад, боздорад ва бекор кунад, риояи муқаррароти қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба гардиши силоҳи ғайринизомӣ ва хизматинозорат намояд;

- бо роҳи азназаргузаронӣ ҷойҳои нигоҳдорӣ ва истифодаи силоҳ, лавозимоти ҷангии он, маводи тарканди, ҳамчунин объектҳои, ки дар онҳо гардиши ҷунин силоҳ амалӣ мегардад, назорат намояд, дар сурати ошкор кардани вайронкунии қоидаҳои муқарраргардида ба шахрвандон ва шахсони мансабдор дар хусуси бартараф намудани ин камбудии амрномаи диҳад, ашёи (предметҳои) зикргардидаро гирад, фаъолияти объектҳои дахлдорро манъ намояд, иҷозатномаҳои додасударо бекор кунад ва тадбирҳои дигари пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро андешад;
- бо тартиби муқарраргардида қабул, нигоҳдорӣ ва нобудсозии силоҳи оташфишон, газӣ, сард ва дигар силоҳ, лавозимоти ҷангӣ, дастгоҳҳо ва моддаҳои тарканди мусодирашуда, ихтиёран супоридашуда ва дарёфтгардидаро амалӣ намояд;
- доир ба ошкор, муайян ва мусодира намудани воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ва прекурсорҳо чораҳо андешида, тартиби нигоҳдорӣ ва нобудсозии онҳоро амалӣ намояд;
- тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон шартнома (қарордод) доир ба муҳофизати амволи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ба имзо расонад, фаъолияти муҳофизатиро назорат намояд, дар сурати мавҷуд будани асосҳои кофӣ барои амалӣ намудани фаъолияти муҳофизатӣ иҷозатнома диҳад, барои тасдиқи вазъи ҳуқуқии муҳофиз шаҳодатномаи намунаи муқарраргардидаро диҳад, аз муҳофизон ва кормандони шахсони ҳуқуқие, ки дорои вазифаҳои махсус мебошанд, имтиҳони таҳассусиро оид ба муайян кардани коршоямӣ барои истифодаи силоҳи оташфишон ва воситаҳои махсус қабул намояд, ҳамчунин назоратбарии фаъолияти онҳоро амалӣ намояд;
- додани шиносномаҳо, иҷозатномаҳои ворид шудан ба минтақаҳои сарҳадиро амалӣ намояд, бақайдгирӣ ва аз қайд баровардани шахрвандонро анҷом диҳад,

аз тарафи шаҳрвандон ва шахсони мансабдор риоя намудани қоидаҳои низоми шиносномавиरो назорат намояд;

- аризаҳоро баррасӣ намуда, ба шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон шиносномаҳои хориҷиро барои ба хориҷа рафтан ба расмият дароварда, диҳад;

- кори шиносномавӣ-бақайдгирӣ, суроғавӣ-маълумотдиҳиро анҷом диҳад, дар доираи салоҳияти худ барасмиятдарорӣ ва пешниҳоди ҳуҷҷатҳоро оид ба масъалаҳои шаҳрвандӣ, бақайдгирӣ ва додани иҷозатномаю ҳуҷҷатҳо барои будубоши муваққатӣ ва иқомати доимӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шаҳрвандони хориҷӣ, гурезаҳо ва шахсони бешаҳрванд таъмин намояд, мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи онҳо риоя намудани қоидаҳои будубоширо назорат намуда, барои шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд, ки қоидаҳои будубош дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистонро вайрон намудаанд, марказҳои нигоҳдории муваққатӣ ва инчунин барои шахсони паноҳҷӯянда марказҳои ҷойгиркунии муваққатиرو таъсис диҳад;

- риояи қоидаҳои будубоши шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба тариқи транзитӣ убур намудани ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон баромадани онҳоро назорат намояд, масъалаҳои шаҳрвандӣ ва пешниҳоди мақоми гурезаро ба шахсони паноҳҷӯянда баррасӣ намояд;

- аз шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд аризаҳоро дар хусуси бо тартиби муқарраргардидаи қонунгузорӣ барои аз хориҷа даъват намудани шаҳрвандони хориҷиро қабул намояд;

- дар татбиқи чораҳои пешбиниамудай қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ҳифзи табиат, бехатарии экологӣ, чораҳои карантинӣ ва санитарӣ, иштирок намояд;

- таъиноти судҳо, қарорҳои судҳо, прокурорҳо ва муфаттишон, таҳқиқбарандагон, қарорҳои комиссияи ҳифзи ҳуқуқи кӯдакро дар бораи маҷбуран овардани шахсоне, ки аз ҳозир шудан бо даъвати онҳо саркашӣ мекунанд, супоришҳои хаттии роҳбари мақоми тафтишот, муфаттиш, мақоми таҳқиқро дар бораи пешбурди ҳаракатҳои тафтишотии алоҳида, гузаронидани чорабиниҳои оперативӣ-ҷустуҷӯӣ, дастгир кардани шахсони дар содир кардани қиноят гумонбаршаванда ва айбдоршаванда, дар бораи пешбурди дигар ҳаракатҳои муурофиавӣ, овардани шаҳрвандон барои гузаронидани экспертизаҳои судию равонпизишкӣ (психиатрӣ) оид ба парвандаҳои қиноятӣ ва гражданиро иҷро намояд;

- таъиноти (қарорҳои) судиро (судяро) дар бораи ҳабси маъмурӣ, маҳрум кардан аз ҳуқуқи идораи воситаи нақлиёт, гирифтани ё мусодираи подошноки силоҳ ва лавозимоти ҷангии он иҷро намояд;
- таъиноти судҳо ва қарорҳои судяҳо, прокурорҳо ва муфаттишон, қарорҳои комиссияи ҳифзи ҳуқуқи кӯдакҳо дар бораи маҷбуран овардани ноболиғон, падару модарон ва шахсони онҳоро ивазкунанда иҷро намояд;
- пешбурди парвандаҳои оид ба ҳуқуқвайронкуниҳои маъмурӣ дар доираи салоҳияти муайяннамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ намояд;
- якҷоя бо мақомоти дахлдор чораҳои пешбини намудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро оид ба назорати ноболиғоне, ки аз ҷазо озод гардидаанд, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ бо татбиқи чораҳои маҷбурии хусусияти тарбиявиношта озод шудаанд, аз иҷрои ҷазо шартан пеш аз мӯҳлат озод шудаанд, ё нисбати онҳо қарор дар бораи шартан татбиқ накардани ҷазо қабул шудааст, амалӣ намояд;
- дар доираи салоҳияти худ назорати рафтори шахсонро, ки аз ҷойҳои маҳрумӣ аз озодӣ озод шудаанд, амалӣ намояд, дар амалисозии назорати рафтори маҳкумшудагонро, ки нисбати онҳо ҷазои бо маҳрумӣ аз озодӣ алоқаманднабуда ё ин ки ҷазо дар намуди шартан аз озодӣ маҳрум кардан таъин гардидааст, иштирок намояд;
- шахсони дастгиршуда, ҳабсшуда ва шахсонро, ки нисбати онҳо ҷазои маъмурӣ дар намуди ҳабси маъмурӣ татбиқ шудааст, муҳофизат, посбонӣ ва нигоҳдорӣ намояд;
- корхонаҳои, ки фаъолияти муҳофизатиро амалӣ менамоянд, назорат намояд;
- то ба ихтиёри мақомоти давлатӣ ва шахсони мансабдори дахлдор додани ҳуҷҷатҳо, ашё ва чизҳои арзишнок, маҳзан ва дигар молу мулкҳои дарёфтшуда ва ба политсия супоридашуда нигоҳдори онҳоро таъмин намояд, барои баргардонидани онҳо ба соҳибони қонунашон тadbирҳо андешад;
- дар доираи салоҳияти худ оид ба парвандаҳои ҷиноятӣ ва парвандаҳои оид ба ҳуқуқвайронкуниҳои маъмурӣ экспертизаҳои судии давлатӣ, инчунин аз рӯи маводи фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ тадқиқоти илмӣ-техникӣ гузаронад;
- фаъолияти ташхисӣ (экспертӣ) - криминалистиро амалӣ намояд;
- ба мақомоти тандурустӣ дар ошкор намудан ва ба муассасаҳои табобатӣ овардани шахсоне, ки гирифтани бемориҳои рӯҳӣ, майзадагӣ, нашъамандӣ, бемориҳои бо роҳи ҷинсӣ сирояткунанда ва бемориҳои норасоии масунияти одам буда, нисбати онҳо асосҳои бо ҳуҷҷат тасдиқшуда мавҷуданд, мусоидат намояд;

- дар доираи салоҳияти худ дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вакилони халқ, номзадҳо ба вакилии халқ, шахсони мансабдори мақомоти ҳокимияти давлатӣ дар амалисозии фаъолияти қонунии онҳо мусоидат намояд;

- оид ба ҳаммонандкунии шахсоне, ки бинобар ҳолати саломатӣ, синну сол ё дигар сабабҳо дар бораи худ маълумот дода наметавонанд, инчунин ҷиҳати ҳаммонандкунии ҷасадҳои шахсияташон номаълум тадбирҳо андешад;

- дар доираи салоҳияти худ дар таъмини амнияти авиатсияи граждони иштирок намояд, бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ғурудгоҳҳо ва иншооти зерсохтори онҳоро ҳифз намояд, дар бораи имконияти иҷозат додан ба кор дар ҳадамоти амнияти авиатсионӣ дар ҳолатҳои алоқаманд будани ин кор бо объектҳои, ки барои ҳаёт ва саломати шаҳрвандон, инчунин ба муҳити атроф хатари калон доранд, ҳулоса пешниҳод намояд.

2. Политсия танҳо вазифаҳои дар Қонуни мазкур муқарраргардида ва муқаррароти тадбиқшавандаи санадҳои дигари қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро иҷро менамояд.

3. Ҷалб намудани политсия ба иҷрои вазифаҳои, ки бо Қонуни мазкур ва дигар санадҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба зиммаи он вогузор нашудааст, манъ аст.

4. Кормандони политсия вазифадоранд волоияти қонунро эҳтиром ва риоя намуда, қатъиян дар доираи муқаррароти Қонуни мазкур ва дигар санадҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амал намоянд.

5. Ҳеч кас ҳуқуқи ба фаъолияти политсия даҳлат карданро надорад, ба истиснои мақомот ва шахсони мансабдоре, ки тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон бевосита барои ин ваколатдор шудаанд.

Моддаи 10. Ҳуқуқҳои политсия

1. Политсия барои иҷрои вазифаҳои ба зиммааш вогузоршуда дорои ҳуқуқҳои зерин мебошад:

- аз шаҳрвандон ва шахсони мансабдор риоя намудани тартиботи ҷамъиятӣ, қатъ кардани ҳуқуқвайронкунӣ ва кирдорҳои, ки ба амалӣ гардонидани ваколатҳои политсия мамониат мекунанд, талаб намояд ва дар сурати иҷро накардани талабот аз чораҳои маҷбурии пешбининамудаи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода барад;

- дар қараёни иҷрои вазифаҳои қонунӣ қувваеро, ки ба дараҷаи қувваи ба муқобили корманди политсия ва шахсони дигар истифодашаванда зарур ва муносиб мебошад, асоснок истифода барад;

- дар сурати мавҷуд будани асосҳои кофӣ барои гумонбар кардани шахс дар содир намудани қиноят ё ҳуқуқвайронкунии маъмури ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи шахсиятро санҷад, инчунин ҳуҷҷатҳои дигареро, ки барои риояи қоидаҳои назоратбариашон ба зиммаи политсия вогузоршуда зарур мебошанд, талаб намояд;

- шахсонро, ки ба ҳуқуқвайронкунии маъмури роҳ додаанд, таҳвил намояд ва нисбати онҳо тадбирҳои пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро анҷом диҳад;

- дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми содир намудани ҳуқуқвайронкунӣ шахсро ба ҷавобгарии маъмури ҷалб намояд ё маводи заруриро дар бораи ҳуқуқвайронкунии маъмури барои баррасӣ ба суд (судя) ирсол намояд;

- дар якҷоягӣ бо мақомоти дахлдор чораҳои пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро оид ба назорати ноболиғоне, ки аз ҷойҳои маҳрумӣ аз озодӣ шартан озод шудаанд, инчунин маҳкумшудагоне, ки нисбати онҳо иҷрои ҳукми маҳрум сохтан аз озодӣ мавқуф гузошта шудааст, амалӣ намояд;

- **ноболиғонро**, ки ҳуқуқвайронкунӣ ё кирдори зиддиҷамъиятӣ содир кардаанд, бе назорат ва парастор мондаанд, ба марказҳои нигоҳдории муваққатӣ барои ҳуқуқвайронкунандагони ноболиғи политсия, муассисаҳои махсусгардонидашуда барои ноболиғоне, ки ба барқарорсозии иҷтимоӣ эҳтиёҷ доранд, ё ин ки ба бинои хизмати политсия ё воҳиди ҳудудии он бо асосҳо ва тартиби пешбининамудаи қонунгузорӣ таҳвил намояд;

- шахсони ба синни 18 сола нарасидаро, ки шахсияташон муайян нагардидааст, амалҳои хатарноки ҷамъиятӣ содир кардаанд, дастгир намуда, агар ҷудо нигоҳ доштани онҳо зарур бошад ва инчунин ноболиғонро, ки бесаробон мондаанду ба муассисаҳои махсуси таълимию тарбиявӣ фиристонида мешаванд, дар муассисаҳои қабули нигоҳдории ноболиғон, таҳвил диҳад;

- **ноболиғонро**, ки ҳуқуқвайронкунӣ содир кардаанд, дастгир намояд ва ба бахшҳои шаҳрию ноҳиявӣ политсия таҳвил диҳад, инчунин нисбати падару модарон ва шахсони онҳоро ивазкунанда барои аз тарафи ноболиғон содир намудани ҳуқуқвайронкуниҳое, ки барои онҳо тибқи қонунгузори Ҷумҳурии

Тоҷикистон ҷавобгарии падару модарон ва шахсони онҳоро ивазкунанда пешбинӣ шудааст, маводи дахлдор тартиб диҳад;

- хизматчиёни ҳарбиеро, ки дар содир намудани ҷиноятҳо гумонбар шудаанд, дастгир намуда, нисбати онҳо парвандаи ҷиноятӣ оғоз намояд, ҳаракатҳои тафтишотии таъхирнопазир гузаронад, бо тартиб ва дар муҳлатҳои муқаррарнамудаи қонунгузорӣ онҳоро аз рӯи тобеияти тафтишотӣ супорад, инчунин хизматчиёни ҳарбиеро, ки ҳуқуқвайронкуниҳои маъмури содир кардаанд, то ба патрулҳои ҳарбӣ, комендантҳои ҳарбӣ, командирони қисмҳои ҳарбӣ ё комиссарони ҳарбӣ супоридан, нигоҳ дорад;

- шахсонро, ки дар содир намудани ҷиноятҳо гумонбар шудаанд, инчунин шахсонро, ки нисбати онҳо ҳабс ҳамчун чораи пешгирии интиҳоб шудааст, дастгир намояд ва дар ҳабс нигоҳ дорад;

- ба политсия шаҳрвандон ва шахсони мансабдорро вобаста ба парванда ва маводи дар пешбурди онҳо қарордошта даъват намояд (тариқи шифоҳӣ, аз ҷумла бо истифода аз каналҳои техникӣ алоқа ё тариқи хаттӣ);

- шаҳодаткунони шахсонро, ки дар содир намудани ҷиноят ё ҳуқуқвайронкунии маъмури гумонбар шудаанд, барои муайян кардани истеъмоли машруботи спиритӣ, воситаҳои нашъадор, психотропӣ ва дигар воситаҳои мадҳушкунанда гузаронад ё ин ки шахсони мазкурро ба муассисаҳои тиббӣ равон ё таҳвил кунад, агар натиҷаи шаҳодаткунонӣ барои тасдиқ ё рад кардани далели ҳуқуқвайронкунӣ ё баррасии парванда оид ба ҳуқуқвайронкуниҳо зарур бошад;

- шахсонро, ки дар ҷойҳои ҷамъиятӣ дар ҳолати мастӣ қарор доранд ва намуди зоҳирии онҳо шаъни инсон ва ахлоқи ҷомеаро таҳқир мекунад ва агар онҳо қобилияти мустақилона роҳ рафтано надошта бошанд ё ин ки тавонанд ба атрофиён ё ҳудашон зарар расонанд, шахсони дар манзилҳояшон дар ҳолати мастӣ қарордоштаро дар асоси аризаи шифоҳӣ ё хаттии шаҳрвандони сокини он, агар тахмин равад, ки рафтори шахсони мазкур ба ҳаёт, саломатӣ ва молу мулки онҳо зарар расонида метавонад, ба муассисаҳои махсусгардонидашудаи мақомоти тандурустӣ (хушёрхонаи тиббӣ) барои нигоҳ доштан то хушёр шудан таҳвил диҳанд;

- шахсони воқеӣ, ҳуқуқӣ, ашё ва далелҳоро мувофиқи қонунгузорӣ ба ҳисоб гирад ва ин маълумотҳоро истифода барад;

- шаҳрвандонро аз рафтори ғайриқонуниашон ба таври расмӣ қаблан огоҳ кунад ва онҳоро ба қайд гирад;

- дар ҳолатҳои пешбиниамудаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон баҳисобгирӣ, аксбардорӣ, сабти овоз, наворбардори кино ва видео, бақайдгирии дактилоскопӣ ва бақайдгирии шахсонро, ки бо гумонбарӣ дар содир намудани ҷиноят, ё ин ки барои машғул шудан бо овозагардӣ, гадоӣ ва фоҳишагӣ дастгир шудаанд, шахсонро, ки ғайриқонунӣ воситаҳои нашъадор, психотропӣ ва мадҳушкунандаро (заҳролудкунандаро) истеъмол мекунанд, шахсони ба ҳабс гирифташуда, шахсони дар асоси қарори суд ба ҳабси маъмури гирифташуда, инчунин шахсонро, ки ҳуқуқвайронкунии маъмури содир кардаанд, агар шахсияти онҳо муқаррар нагардида бошад, амалӣ намояд;
- шаҳрвандонро барои номатлуб будани рафтори ғайриқонуниашон ба таври расмӣ қаблан огоҳ кунад ва онҳоро ба қайд гирад;
- дар доираи салоҳияти худ тибқи шартнома ва бо дархости шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ экспертизаҳои судии давлатӣ ва тадқиқоти криминалистӣ гузаронад;
- бо мақсади огоҳонидан, кушодани ҷиноятҳо, ҷустуҷӯи ҷинояткорони пинҳоншуда ва барои муайян намудани ҷасадҳои шахсияташон номаълум бо риояи талаботи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯиро амалӣ намояд, маълумотро, аз ҷумла маълумоти бо истифода аз воситаҳои техникӣ ба даст овардашударо истифода барад;
- бо мақсади таъмини тартибот ва амнияти ҷамъиятӣ, ҳифзи ҳаёт ва саломатии шаҳрвандон, инчунин барои гузаронидани ҳаракатҳои тафтишоти алоҳида ҳуқуқи даромадани шаҳрвандонро ба минтақаҳои алоҳидаи маҳал ва иншоот муваққатан маҳдуд ё манъ кунад, ҳаракати воситаҳои нақлиёт ва рафтуомади пиёдагардонро дар кўчаю роҳҳо ва гузаргоҳҳои роҳи оҳан маҳдуд ё манъ намояд;
- ҳангоми таъқиб ва дастгир кардани маҳкумшудагони фирорнамуда ва шахсони ба ҳабс гирифташуда, ҷустуҷӯи ҷинояткорон ва шахсоне, ки дар содир намудани ҷиноят гумонбар шудаанд, барои пешгирии бетартибҳои оммавӣ ва вайронкунии тартиботи ҷамъиятӣ, инчунин ҳангоми ҳолатҳои дигари ғавқулодда, ки ба амнияти ҷамъиятӣ таҳдид мекунанд, минтақаҳои маҳал, иморат ва иншооти алоҳидаро ихота карда, бо ин мақсад азназаргузаронии воситаҳои нақлиётро амалӣ намояд;
- ҳангоми пешгирии бевоситаи ҷиноятҳо, таъқиб намудани шахсоне, ки дар содир кардани ҷиноят гумонбар шудаанд ва ҳангоми ҳолатҳои ғавқулоддае, ки ба амнияти ҷамъиятӣ таҳдид мекунанд, ба хонаҳои истиқоматӣ, ҳудуд ва бинои корхонаю муассиса ва ташкилотҳо, қитъаҳои замини шахсони алоҳида (ба истиснои намояндагиҳои дипломатӣ, муассисаҳои консулгарӣ ва намояндагиҳои

ташкilotҳои байналмилалии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аккредитатсияшуда) дохил шавад ва чорабиниҳои оперативӣ-тафтишотӣ гузаронад, инчунин бе мамониат бо пешниҳод кардани шаҳодатномаи хизматӣ вобаста ба парвандаҳои ҷиноятии тафтишшаванда ё маводи санҷиш ба мақомоти давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ташриф орад, бо ҳуҷҷатҳои зарурӣ шинос шавад ва дар сурати зарурат онҳоро гирад;

- бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми мавҷуд будани маълумоти саҳеҳ дар бораи ҷинояти содиршуда дар соҳаи фаъолияти молиявӣ (банкӣ ва ҳазинадорӣ буҷетӣ), хоҷагидорӣ, соҳибкорӣ ва савдо ба биноҳои корхонаю муассиса ва ташкilotҳо сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ (ба ғайр аз намояндагиҳои дипломатӣ, муассисаҳои консулгарӣ ва намояндагиҳои ташкilotҳои байналмилалии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аккредитатсияшуда) ворид шавад, бо иштироки соҳибмулк ё намояндаи ваколатдори ӯ азназаргузаронии биноҳои истехсолӣ, савдо ва дигар биноҳои хизматӣ, воситаҳои нақлиёт, қойҳои нигоҳдорӣ ва истифодаи моликиятро анҷом дода, дар доираи салоҳияти худ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ҳуҷҷатҳои заруриро тартиб диҳад;

- аз шаҳрвандон ва шахсони мансабдор ҳуҷҷатҳои дорои аломатҳои сохтакорӣ, инчунин мол, ашё ва моддаҳои дар муомилоти шаҳрвандӣ манъбуда ё аз муомилот баровардашударо гирад, моликияти бесоҳибро нигоҳ дорад ва бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ масъалаи мансубияти минбаъдаи онро ҳал намояд;

- бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ҳангоми мавҷуд будани маълумоти дақиқ дар бораи мавҷудияти мол ва ашёе, ки муомилоташон манъ ё маҳдуд аст, азназаргузаронии шахсӣ, азназаргузаронии бори дастӣ ва бағочӣ мусофирони ҳавопаймоҳои граждани, ҳарбӣ, киштиҳо, қатораҳои роҳи оҳан ва воситаҳои нақлиётро анҷом диҳад;

- ба корхонаю муассиса ва ташкilotҳо, сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ барои ба даст овардан, нигоҳ доштан ва интиқол додани силоҳи оташфишон, лавозимоти ҷангӣ, ашё ва маводи тарканда, моддаҳои саҳттаъсири кимиёвӣ, захрнок, нашъадор ва масолеҳи дигар тибқи номгуӣ муайяннамудаи қонунгузорӣ ва ба шаҳрвандон барои ба даст овардан, гирифта гаштан ва нигоҳ доштани силоҳи оташфишон ва лавозимоти ҷангӣ мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозатнома диҳад ва инчунин ин иҷозатномаро бекор кунад, аз корхонаю ташкilotҳо сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва аз шаҳрвандон ҳангоми риоя накардани қоидаҳои гардиши силоҳ, инчунин дар

ҳолатҳои дигари пешбиниамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ силоҳ ва лавозимоти ҷангиро пас гирад, барои фаъолият оид ба фурӯши силоҳи ғайринизомӣ ва хизматӣ, лавозимоти ҷангии он иҷозатнома диҳад, барои кушодани корхонаҳои таъмири силоҳ, муҳрсозию зарробӣ, мағозаҳои силоҳфурӯшӣ ва тир, лавҳаҳои тирандозӣ иҷозатнома диҳад;

- санҷиши ҷойҳои истеҳсол, нигоҳдорӣ, фурӯш, ҷамъовариҳои коллексия ва ба намоиш гузоштани силоҳ, қисмҳои асосии силоҳи оташфишон, истеҳсоли тири силоҳ ва қисмҳои асосии он, истеҳсол, нигоҳдорӣ, истифода ва паҳн намудани маводи тарканди таъиноти саноатӣ ва маҳсулоти тарфгарӣ, инчунин ҷойҳои партовтозакунии лавозимоти ҷангиро ба истиснои ҳолатҳои пешбиниамудаи қонунгузорӣ амалӣ намояд, агар шароити ҷойгиркунонӣ, истифодабарӣ ва интиқоли маводи тарканди таъиноти саноатӣ, ҳама намуди маҳсулоти тарфгарӣ ба ҳаёт, саломатӣ ё амнияти шаҳрвандон таҳдид намояд ё ин ки талаботи муқарраргардидаи баҳисобгирӣ, нигоҳдориҳои маводи тарканди таъиноти саноатӣ ва таъмини амнияти корҳои таркишгарӣ иҷро нашаванд, то бартараф намудани камбудии ошкоргардида бо қарори сардори политсия ё муовини ӯ тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ иҷозатномаҳоро барои нигоҳдорӣ, истифодабарӣ ва интиқоли маводи тарканди таъиноти саноатӣ, ҳама намуди маҳсулоти тарфгариро боздорад;

- дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон воситаҳои нақлиётро манъ намуда, ҳуқуқи истифода ва идора кардани онҳо, ҳамчунин ҳуҷҷатҳои мансуб ба воситаи нақлиёт ва борҳои интиқолшавандаро санҷад, азназаргузарониҳои воситаҳои нақлиётро дар сурати гумонбар шудан аз истифодаи онҳо бо мақсадҳои ғайриқонунӣ амалӣ намояд, истифодаи воситаҳои нақлиётро, ки бар асари нуқсонҳои техникӣ ба бехатарии ҳаракат дар роҳ таҳдид мекунад, инчунин аз азназаргузарониҳои техникӣ ҳатмӣ нагузаштаанд, қисм ва агрегатҳои пинҳонӣ, қалбакӣ ва тағйирдодашуда, ё ин ки аломатҳои бақайдгирии давлатии қалбакӣ, тағйирдодашуда, ҳамчунин тамғаи ба маълумоти дар ҳуҷҷатҳои бақайдгирӣ мувофиқатнакунандадоранд ва аз тарафи соҳибони онҳо уҳдадориҳои қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида оид ба суғуртаи ҷавобгариҳои шаҳрвандӣ иҷро нашудааст, манъ кунад. Дар ҳолатҳо ва бо тартиби пешбиниамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон воситаҳои нақлиётро боздошт намояд ва ронандагонро аз ҳуқуқи идораи воситаи нақлиёт барканор намояд, воситаҳои нақлиёти дар ҷустуҷӯ қарордоштаро боздошт намояд, воситаҳои нақлиёти боздоштшударо дар таваққуфгоҳҳои махсус ҷойгир кунад, гузаронидани корҳои таъмиру сохтмонро дар кўчаю роҳҳо дар сурати

риоя накардани талабот оид ба таъмини амнияти ҷамъиятӣ маҳдуд ё манъ кунад, бо тартиби муқарраргардида барои ба воситаҳои нақлиёт насб кардани дастгоҳҳои равшанидиҳанда ва садодиҳанда, аломатҳои тафриқавии шартӣ, сиёҳ кардани шишаҳо иҷозатнома диҳад, аз мақомоти давлатӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ гузаронидани чорабиниҳои пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро оид ба беҳатари ҳаракат дар роҳ талаб намояд;

- ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ аз ҳама намуди нақлиёти ҷамъиятии шахрӣ, наздишахрӣ ва маҳаллӣ (ба истиснои таксӣ), инчунин аз роҳҳои пулакӣ, аз ҷумла дар воситаҳои нақлиёти инфиродӣ сарфи назар аз шакли моликият ройгон истифода барад. Кормандони воҳидҳои политсия дар нақлиёт дар доираи минтақаҳои хизматрасонӣ ҳуқуқ доранд, ки бо мақсади хизматӣ дар қатораҳо ва ҳавопаймоҳо ройгон сафар намоянд;

- дар ҳолатҳои таъхирнопазир ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ аз воситаҳои нақлиёте, ки ба корхонаҳо сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ ё шахрвандон тааллуқ доранд (ба ғайр аз воситаҳои нақлиёти намояндагиҳои дипломатӣ, консулгарӣ ва дигар намояндагиҳои давлатҳои хориҷӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ), бе мамониат истифода намояд, бо талаби соҳибони воситаҳои нақлиёт маблағи хароҷот ва товони зарари расонидашуда дар ҳаҷми пурра аз ҳисоби Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт карда мешавад;

- бо мақсади хизматӣ бе мамониат аз воситаҳои алоқае, ки ба корхонаҳо сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ тааллуқ доранд, ба ғайр аз воситаҳои алоқаи муассисаҳои дипломатӣ, консулгарӣ, намояндагиҳои давлатҳои хориҷӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ ва дар ҳолатҳои таъхирнопазир аз воситаҳои алоқаи ба шахрвандон тааллуқдошта бо ҷуброни хароҷот аз ҳисоби сметаи дахлдори хароҷоти Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, истифода намояд;

- ба мақомоти дахлдори давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ё шахсони мансабдор пешниҳодро оид ба зарурати андешидани тадбирҳо ҷиҳати бартарафсозии сабаб ва шароитҳои, ки барои содир намудани ҷиноят ва дигар ҳуқуқвайронкуниҳо мусоидат мекунанд, бо зикри мӯҳлати пешниҳоди иттилоот дар бораи тадбирҳои андешидашаванда манзур намояд, дар сурати сари вақт иҷро накардани талабот дар назди мақомоти болоӣ дар хусуси ба ҷавобгарӣ ҷалб намудани шахсони гунаҳкор бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ масъалагузорӣ намояд;

- бо мақсади ошкор кардани ҷиноятҳо ва дигар ҳуқуқвайронкуниҳо муқаррар намудани ҳолатҳои ҷиноят ва шахсони онро содирнамуда, ҷустуҷӯи ҷинояткорони пинҳоншуда, шахсони бедарак ғоиб эътирофшуда, шахсоне, ки

алоқаро бо хешовандон гум кардаанд, аз воситаҳои ахбори омма ва алоқа ба таври ройгон истифода барад;

- шахсонро, ки дар иҷрои вазифаҳои ба зиммаи политсия гузошташуда кӯмак расонидаанд, ҳавасманд гардонад, таъин намудани мукофотпулиро барои кумак дар кушодани ҷиноятҳо ва дастгир кардани шахсони онҳоро содирнамуда эълон намояд ва онро ба шахрвандон пардохт намояд;

- **бо иҷозати суд** (прокурор) дар қабулгоҳ-таҳвилгоҳҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон шахсони боздоштшудаеро, ки муайян кардани шахсияти онҳо талаб карда мешавад, дар мӯҳлати барои ин кор зарурӣ, вале на зиёда аз як моҳ нигоҳ дорад, ки дар ҳолатҳои истисноӣ ин мӯҳлат метавонад аз тарафи суд (прокурор) тамдид карда шавад, вале на зиёда аз ду моҳ;

- **дар доираи салоҳияти** худ дар гузаронидани муоинаи пеш аз парвоз ва пас аз парвози сарнишинон (аъзои экипаж), шахсон аз ҷумлаи ҳайати кормандони авиатсионии авиатсияи граждани, захираҳои дохили ҳавопаймоҳо (борт), борҳо ва почта иштирок намояд;

- **бо мақсади таъмини** амнияти шахрвандон ва тартиботи ҷамъияти яққоя бо ташкилкунандагони чорабиниҳои оммавӣ азназаргузаронии шахсии шахрвандон, амволу ашёи бо худ доштаи онҳоро ҳангоми ворид шудан ба ҳудуди иншоот, қитъаҳои маҳал ё қойҳои ҷамъиятӣ, ки дар он ҷо чунин чорабиниҳо баргузор мегарданд, бо истифода аз воситаҳои техникӣ ва сағҳои хизматӣ ҳангоми зарурат амалӣ намояд, дар сурати даст кашидани шахрванд аз азназаргузаронии шахсӣ ўро ба чунин ҳудуд, қитъаи маҳал ва қойҳои ҷамъияти роҳ надихад;

- **дар давраи** амалҳои вазъияти фавқулодда, ҳолати ҷанг ва гузаронидани амалиёти зиддитеррористӣ чораҳо ва маҳдудиятҳои муваққатии муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро татбиқ намояд;

- дар фаъолияти хизматӣ системаҳои иттилоотӣ, техникаи сабти видеоӣ ва овоз, дастгоҳҳои кино ва аксбардорӣ, инчунин дигар воситаҳои техникӣ ва махсусеро, ки баҳаёт ва саломатии шахрвандон, ҳамчунин ба муҳити атроф зараровар нестанд, истифода барад, пешбурди маҳзани видео ва видеотекаҳои шахсонро, ки оид ба парвандаҳо ва маводи санҷишҳои политсия мегузаранд, амалӣ намояд, маҳзани маълумоти оперативӣ-маълумотдиҳӣ, криминалистӣ, ташхиси криминалистӣ, ҷустуҷӯӣ ва иттилооти дигарро дар бораи шахсон, ашё ва далелҳо таъсис дода, истифода барад, маҳзани маълумоти дигар мақомот ва ташкилотҳои давлатӣ, аз ҷумла маълумоти шахсии шахрвандонро тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ истифода намояд;

- **тарғиботи** ҳуқуқӣ оид ба масъалаҳои мансуб ба салоҳияти политсияро дар байни шаҳрвандон, шахсони мансабдор, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо новобаста ба шакли ташкилию ҳуқуқӣ амалӣ намояд;

2. Корманди политсия ҳуқуқ дорад силоҳи хизматӣ ва воситаҳои махсусро баъд аз гузаштани тайёрии дахлдор бо худ нигоҳ дорад, гирифта гардад ва истифода намояд.

3. Барои таъмини амнияти шахсӣ ва дигар корманди политсия метавонад аз силоҳи хизматӣ, тоскулоҳ, сипар, гази ашқовар, нимтанаҳои зирехдор ва воситаҳои дигари муҳофизатӣ истифода намояд.

Моддаи 11. Фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯи политсия

1. Воҳидҳои оперативии политсия фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯиро мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ» ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамоянд.

2. **Агар шахс** шуморад, ки амалҳои воҳидҳои оперативии политсия боиси вайронгардидани ҳуқуқ ва озодиҳои ӯ гаштааст, ҳуқуқ дорад нисбати ин ҳаракатҳо ба мақомоти болоии амаликунандаи фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ, прокурор ва ё суд шикоят намояд.

Моддаи 12. Ҷаҳддорихои политсия

1. **Политсия ҷаҳддор** аст, ки нисбат ба ҳамаи ҷабрдидагоничиноятҳо вадигар шахсоне, ки ҳуқуқҳои онҳо поймол шудаанд, муносибати хайрхоҳона ва эҳтиромона намуда, ба онҳо тавассути анҷом додани амалҳои зерин кӯмак расонанд:

- **тибқи тартиби** муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин намудани ҳимояи давлатии ҷабрдидагон, шоҳидон ва иштирокчиёни дигари муурофияи судии ҷиноятӣ;

- **таъмин намудани** дастрасии ҷабрдидагон ба адолати судӣ ва ҳуқуқи ҷабрдидагон зарар бо роҳи қабул, бақайдгирӣ ва ҳаллу фасли мууроҷиатҳои онҳо;

- **воқиф намудани** ҷабрдидагон аз ҳуқуқи онҳо барои талаб кардани ҷабрдидагон зарар ва ҳимояи ҳуқуқӣ;

- огоҳ кардани ҷабрдидагон дар бораи имконоти гирифтани кӯмаки ҳуқуқӣ, моддӣ, тиббӣ, равонӣ (психологӣ) ва иҷтимоӣ;

- дар сурати мавҷуд набудани кӯмаки тиббӣ дар маҳал ба роҳ мондани интиқоли ҷабрдидагон ба муассисаҳои тиббӣ;

- ҳангоми зарурат ба ҷойи истиқомат фиристодани ҷабрдида;
- гузаронидани санҷиши бехатарии манзил, ташкил намудани дидбонӣ ё муҳофизати маҳал ва манзил, таъмин намудани муҳофизати ҷисмонӣ дар сурати мавҷуд будани хавфи асосноки такроршавии сӯйиқасдҳо ё таъсиррасонӣ аз тарафи гумонбаршудагон ё айбдоршавандагон;
- огоҳ намудани ҷабрдидагон аз нақши онҳо дар давраи тафтиши пешакӣ ва муурофияи судӣ, инчунин ҳуқуқи гирифтани иттилоот дар бораи мӯҳлатҳо.

2. Корманди политсия уҳдадор аст ҳифзи иттилоотро дар бораи ҷабрдида таъмин намуда, ба ӯ дар ин бора хабар диҳад.

3. Корманди политсия уҳдадор аст, ки пас аз иҷро намудани расмиёти лозимӣ ҳама гуна молу мулки ҷабрдида аз рӯйи мансубият дар муҳлатҳои кӯтоҳтарин пас гардонад.

Моддаи 13. Ҳифзи сирри давлатӣ ва ё сирри дигари бо қонун ҳифзшаванда дар фаъолияти политсия

1. Дар политсия низоми махсуси фаъолият, ки бо сирри давлатӣ алоқаманд аст (низомии махфият), амал мекунад.

2. Ба шахсони мансабдори политсия барои кор бо маълумоти ташкилкунандаи сирри давлатӣ иҷозатнома дода мешавад, ки он тибқи қонун ба зиммаи худ гирифтани як қатор уҳдадорихоро дар назди давлат, аз ҷумла розигӣ барои қисман, муваққатан маҳдуд кардани ҳуқуқ ва озодиҳои онҳо, пешбинӣ менамояд. Корманди политсия вазифадораст маҳдудият ва амалҳои манъшудаеро, ки бо хизмат дар политсия алоқаманд мебошанд ва бо қонун муқаррар гардидаанд, риоя намоянд.

3. Политсия ҳифзи маълумоти махфии мавҷудбударо аз дастрасии ғайриқонунӣ ва тасодуфӣ, нобудкунӣ, нусхабардорӣ, паҳнкунӣ ва дигар ҳаракатҳои ғайриқонунӣ таъмин менамояд.

4. Маълумотҳои дар маҳзанҳо мавҷудбударо ба мақомоти давлатӣ ва шахсони мансабдори онҳо танҳо дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузорӣ ва ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқи давлатҳои хориҷӣ ва ташкилотҳои политсияи байналмилалӣ, тибқи муқарароти шартномаҳои байналмиллалии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

5. Корманди политсия маълумотеро, ки сирри давлатӣ ва сирри дигари бо қонун ҳифзшавандаро ташкил медиҳад, инчунин маълумотеро, ки бинобар сабаби иҷрои вазифаҳои хизматӣ ба ӯ маълум шудааст, аз он ҷумла маълумоти ба ҳаёти

шахсӣ ва саломатии шахрвандон ё қадру номуси онҳо, шуҳрату номи шахсони ҳуқуқӣ дахлдоштаро, бояд ифшо накунад.

6. Ба корманди политсия барои кор дар шароити маҳдудиятҳои речавӣ бо пардохти ҷубронпулии дахлдоре, ки намуд, андоза ва тартиби онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд, пешниҳод карда мешавад.

БОБИ 3. ИСТИФОДАИ ҚУВВАИ ҶИСМОНӢ, ВОСИТАҲОИ МАХСУС ВА СИЛОҲИ ОТАШФИШОН

Моддаи 14. Шартҳо ва доираи истифодаи қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои махсус ва силоҳи оташфишон

1. Корманди политсия ҳуқуқ дорад қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои махсус ва силоҳи оташфишонро танҳо дар ҳолатҳо ва бо тартибе, ки Қонуни мазкур пешбинӣ кардааст, истифода барад.

2. Корманди политсия ҳуқуқ дорад барои пешгирӣ намудани ҷиноятҳо ва дигар ҳуқуқвайронкуниҳо, дастгир кардани шахсони онҳоро содирнамуда, рафъ намудани муқовимат ба талаботи қонунии корманди политсия қувваи ҷисмонӣ, аз ҷумла усулҳои ҷангии гӯштин, воситаҳои зердаст ва худмуҳофизатро истифода барад, агар усулҳои ғайримачбуркунӣ иҷрои вазифаҳои ба зиммаи корманди политсия вогузоршударо таъмин накунад.

3. Пеш аз истифодаи қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои махсус ва силоҳи оташфишон бояд дар бораи нияти истифодаи онҳо огоҳӣ дода шавад.

4. **Корманди** политсия ҳуқуқ дорад дар бораи нияти истифодаи қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои махсус ё силоҳи оташфишон огоҳ накунад, агар таъхир кардан дар истифодаи онҳо ба ҳаёт ва саломатии шахрвандон ё корманди политсия бевосита таҳдид намояд ё тавонад сабабгори дигар оқибатҳои вазнин гардад.

5. Дар ҳама ҳолатҳо, агар худдорӣ намудан аз истифодаи қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои махсус ва силоҳи оташфишон ғайриимкон бошад, корманди политсия бояд кӯшиш намояд, ки то ҳадди имкон зарари нисбатан камтари ҷисмонӣ, маънавӣ ва моддӣ расонад.

6. Ҳангоми расонидани зарари ҷисмонӣ ё ҷароҳат дар натиҷаи истифодаи қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои махсус ё силоҳи оташфишон корманди политсия вазифадор аст ба зарардидагон кӯмаки аввалияи тиббӣ расонад.

7. Дар бораи ҷароҳат бардоштан, ярадор шудан ва ё марги шахс дар натиҷаи истифодаи қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои махсус ва силоҳи оташфишон корманди

политсия вазифадор аст ба сардори бевоситаи худ барои хабар додан ба прокурор гузориш диҳад.

8. Дар бораи ба шахрванд расонидани зарари ҷисмонӣ дар натиҷаи аз тарафи корманди политсия истифода гардидани қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои махсус ё силоҳи оташфишон политсия дар мӯҳлати кӯтоҳтарин, вале на дертар аз 24 соат хешовандон ё шахсони наздики шахрвандро огоҳ менамояд.

9. Берун аз ҳадди ваколат истифода намудани қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои махсус ё силоҳи оташфишон боиси ҷавобгарию муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон мегардад.

10. Кормандони политсия, кормандони дигар вазорату идораҳои ҳифзи ҳуқуқ, курсантҳо ва хизматчиёни ҳарбие, ки мубориза бар зидди ҷинояткориро амалӣ менамоянд, барои расонидани зарари маънавӣ, моддӣ ва ҷисмонӣ ба шахс ҷавобгар нестанд, агар онҳо қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои махсус ва силоҳи оташфишонро бо асосҳо ва тартиби пешбининамудаи Қонуни мазкур истифода бурда бошанд.

11. Корманди политсия вазифадор аст аз тайёрии махсус, инчунин аз санҷишҳои мунтазам барои коршоямӣ ба амалиёт дар шароите, ки бо истифодаи қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои махсус ва силоҳи оташфишон алоқаманд мебошад, гузарад.

12. Номгӯи воситаҳои махсус ва силоҳи оташфишоне, ки аз тарафи кормандони политсия истифода мешаванд, инчунин тартиби истифодабарии онҳоро Вазири корҳои дохилию Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян ва тасдиқ мекунад.

13. Мусаллаҳгардонию политсия бо воситаҳои махсусе, ки метавонанд ҷароҳат расонанд ё манбаи таваккали беасос гарданд, манъ аст.

Моддаи 15. Истифодаи воситаҳои махсус

1. Корманди политсия ҳуқуқ дорад воситаҳои махсуси дар ихтиёри политсиябударо дар мавридҳои зерин истифода барад:

- барои бартараф намудани ҳамла ба шахрвандон ва корманди политсия;
- барои пешгирӣ кардани муқобилият ба корманди политсия;
- барои дастгир намудани шахсе, ки ҳангоми содир кардани ҷиноят ба даст афтада, кӯшиши пинҳон шуданро дорад;
- барои дастгир намудани шахсоне, ки эҳтимолияти аз тарафи онҳо нишон додани муқобилияти мусаллаҳона асосҳои кофии муътамад ҳаст;
- барои ба политсия овардани шахсони дастгиршаванда, посбонӣ ва муҳофизат намудани дастгиршудагон, ҳамчунин шахсони ба ҳабси маъмури гирифташуда ва

ҳабсшудагон, ҳангоме ки онҳо бо рафтори худ барои тахмин кардани фирор, расонидани зарар ба атрофиён ё ба худ, ё ин ки муқобилият нишон додан ба корманди политсия асос медиҳанд;

- барои зада гардонидани ҳуҷум ба бино, иморат, иншоот ва воситаҳои нақлиёте, ки ба шаҳрвандон, мақомоти давлатӣ ва ҷамъиятӣ, корхонаю муассиса ва ташкилот тааллуқ доранд, барои озод кардани шахсоне, ки аз тарафи ҷинояткорон бо зӯрӣ нигоҳ дошта мешаванд, биною иморат, иншоот, воситаҳои нақлиёт ва қитъаҳои замин, ки аз тарафи онҳо ғасб шудаанд;

- барои пешгирӣ кардани бетартибҳои оммавӣ ва ҳаракатҳои гурӯҳҳо, ки кори нақлиёт, алоқа ва ташкилотҳоро халалдор мекунанд;

- барои нигоҳ доштани воситаи нақлиёте, ки ронандааш талаби корманди политсияро дар бораи нигоҳ доштани нақлиёт иҷро намекунад;

- барои ошкор кардани шахсоне, ки ҷиноят содир мекунанд ё содир кардаанд.

2. Ба сифати воситаҳои махсус истифода мешаванд:

- чӯбдастҳои (калтакҳои) резинӣ (пластикӣ) – дар мавридҳои дар сархатҳои 1, 2 ва 7 қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда;

- гази ашқовар – дар мавридҳои дар сархатҳои 1, 2, 4, 6 ва 7 қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда;

- дастбанд (дар мавриди набудани дастбанд корманди политсия ҳуқуқ дорад, воситаҳои зердастро барои бастан истифода намояд) – дар мавридҳои дар сархатҳои 2, 3, 4 ва 5 қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда;

- воситаҳои равшанидиҳанда ва садодиҳандаи таъсирбахшу ҷалбкунанда – дар мавридҳои дар сархатҳои 4, 6, ва 7 қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда;

- воситаҳои боздорандаи нақлиёт – дар мавридҳои дар сархати 8 қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда;

- обпошак ва мошинҳои зиреҳпӯш (танҳо бо супориши сардори политсия бо минбаъд хабардор намудани прокурор дар давоми 24 соат аз лаҳзаи истифода гардидан) – дар мавридҳои дар сархатҳои 4, 6 ва 7 қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда;

- сағҳои хизматӣ – дар мавридҳои дар сархатҳои 1, 2, 3, 4 ва 5, 6, 7 ва 9 қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда;

- дастгоҳҳои барқӣ (электршоқ) – дар мавридҳои дар сархатҳои 1, 2, 3, 4 ва 7 қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда;

- воситаҳои нобудкунандаи монеаҳо – дар мавридҳои дар сархатҳои 6 ва 7 қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда;

- воситаҳои махсуси рангунанда – дар мавридҳои дар сарҳатҳои 3, 7 ва 9 қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда;
  - аспҳо – дар мавридҳои дар сарҳатҳои 3 ва 7 қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда;
  - тирҳои резинӣ – дар мавридҳои дар сарҳатҳои 1, 2, 3 ва 7 қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда
  - лавозимоти латдиҳанда (захмикунанда), ҳамчунин шабеҳсози силоҳи оташфишон ё сард;
3. Нисбат ба занҳои ҳомиладориашон аён, шахсони нишони аниқи маҷрӯҳидошта ва хурдсолон, ба истиснои мавридҳои, ки онҳо муқобилияти мусаллаҳона нишон медиҳанд, ҳуҷуми гурӯҳӣ ё дигар ҳаракатҳои ба ҳаёт ва саломатии одамон таҳдидкунандаро содир мекунанд, ё ин ки баръало дар чунин ҳуқуқвайронкуниҳо шарикӣ мекунанд, истифодаи воситаҳои махсус манъ аст. Ҳамчунин барои таъмин намудани тартиботи ҷамъиятӣ ҳангоми ғайриқонунӣ ташкил кардани маҷлисҳо, гирдиҳамоиҳо, намоишҳо, роҳпаймоиҳо ва пикетгузориҳо, истифодаи воситаҳои махсус иҷозат дода мешавад.
4. Дар ҳолати мудофияи зарурӣ ё зарурати ниҳойӣ қарорди политсия ҳангоми набудани воситаҳои махсус ва ё силоҳи оташфишон ҳуқуқ дорад аз ҳама гуна воситаҳои зердаст, истифода барад.

Моддаи 16. Истифодаи силоҳи оташфишон

1. Қарорди политсия ба сифати қарори ниҳойӣ ҳуқуқ дорад дар ҳолатҳои зерин силоҳи оташфишонро истифода барад:
- барои муҳофизати шаҳрвандон аз ҳуҷум, инчунин барои озод кардани гаравгонҳо;
  - барои зада гардондани ҳуҷуми гурӯҳӣ ё мусаллаҳона ба қарорди политсия, шахсони дигаре, ки уҳдадорӣ ё вазифаи ҷамъиятиро оид ба ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ иҷро мекунанд;
  - барои зада гардондани ҳуҷуми гурӯҳӣ ё мусаллаҳона ба манзилҳои истиқоматии шаҳрвандон, иншооти муҳим ва муҳофизатшаванда, биноҳои мақомоти давлатӣ ва ҷамъиятӣ, корхонаю муассиса ва ташкилот, сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ, зада гардондани ҳуҷум ба бастҳои навбатдории мақомоти қарорди дохилӣ;
  - барои дастгир кардани шахсе, ки муқобилияти мусаллаҳона нишон медиҳад ё ҳангоми содир намудани қинояти вазнин ё махсусан вазнин ба даст афтадааст ё қиноятқоре, ки аз маҳбас фирор менамояд ё намудааст ва инчунин шахси

мусаллаҳе, ки аз иҷрои талаби қонунӣ дар бораи супурдани силоҳи оташфишон саркашӣ мекунад;

- **барои пешгирӣ намудани** кӯшиши ба даст даровардани силоҳи оташфишон, воситаи нақлиёти политсия, техникаи махсус ва ҷангие, ки дар ихтиёри политсия мебошад;

- **нисбати шахсоне**, ки ҳаракатҳои ғайриқонуни даъвати оммавӣ барои ҳуҷум намудан ба шаҳрвандон ва кормандоне, ки баҳри таъмини тартиботи ҷамъиятӣ сафарбар карда шудаанд, инчунин ба иншооти муҳим ва муҳофизатшаванда, биноҳои мақомоти давлатӣ ва ҷамъиятӣ, корхонаю муассиса ва ташкилот, сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ;

- **барои зада** гардондани ҳуҷуми шахсоне, ки аз ашӯро ва ё воситаҳои тезсӯзанда ё пошхӯранда мақсади истифода намудан доранд ва он метавонанд ба оромӣ ва амнияти шаҳрвандон, ҷамъият ва давлат хатар эҷод намояд.

2. Пеш аз истифодаи силоҳи оташфишон, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қонуни мазкур дар бораи нияти истифодаи он бояд қаблан огоҳӣ дода шавад.

3. Ҳангоми ҳуҷуми ногаҳонӣ ё мусаллаҳона, ҳуҷум бо истифода аз техникаи ҷангӣ, воситаҳои нақлиёт, дастгоҳҳои парвозкунанда, киштиҳои дарёгард, **ашӯро ва ё воситаҳои тезсӯзанда ё пошхӯранда**, ҳангоми бо силоҳи оташфишон ё бо истифода аз воситаи нақлиёт аз маҳбас фирор намудан, ҳангоми ҳаракати воситаҳои нақлиёт аз онҳо фирор намудани шахсони ба ҳабс гирифташуда, инчунин барои озод кардани гаравгонҳо силоҳи оташфишон бе огоҳӣ истифода мешавад.

4. Нисбат ба занон, шахсони нишони аниқи маҷрӯҳидошта ва ноболиғон, истифода намудани силоҳи оташфишон манъ аст, ғайр аз ҳолатҳои ҳуҷум овардани онҳо, нишон додани муқобилияти мусаллаҳона, анҷом додани ҳуҷуми гурӯҳӣ ё мусаллаҳона, инчунин ҳангоми ҷамъ омадани шумораи зиёди одамон, ки аз ин амал метавонанд шахсони дигар зарар бинанд.

5. Корманди политсия дар ҳолатҳои зерин ҳуқуқи истифодаи силоҳи оташфишонро дорад:

- барои боздоштани воситаҳои нақлиёт бо роҳи аз қор баровардани онҳо, агар ҳаракатҳои ронанда ҳаёт ва саломатии шаҳрвандонро дар зери хатари воқеӣ гузошта, ҳуди ӯ ба талаботи қонунии кормандони политсия оид ба боздоштани воситаи нақлиёт иттифоқ мекунад;

- барои безарар гардонидани ҳайвоне, ки ба ҳаёт ва саломатии шаҳрвандон таҳдид мекунад;

- барои задани бонги хатар ё даъват ба ёрӣ.

6. Дар ҳама ҳолатҳои истифодаи силоҳи оташфишон корманди политсия вазифадор аст, ки барои таъмини амнияти шаҳрвандони гирду атроф, расонидани ёри таъҷилии тиббӣ ба зарардидагон ва инчунин хабардор сохтани хешовандон ва намояндагони қонунии онҳо, тадбирҳои зарурӣ андешад.

7. Корманди политсия аз ҳар ҳолати истифодаи силоҳи оташфишон дар тури 24 соат аз лаҳзаи истифодааш ба сардори мақомоти политсияи маҳалли хизматӣ ё маҳалли истифодаи силоҳи оташфишон гузориш диҳад ва дар ҳолати ҳалок ё ярадор шудани одамон фавран прокурроро огоҳ намояд.

8. Корманди политсия дар рафти иҷрои вазифаҳои хизматӣҳангоми риоя намудани талаботҳои Қонуни мазкур ба ҷавобгарӣ кашида намешавад.

Моддаи 17. Кафолатҳои амнияти шахсии корманди мусаллаҳи политсия

1. Агар корманди политсия чунин шуморад, ки дар вазъияти ба амаломеда барои истифодаи силоҳи оташфишон асосҳои пешбинигардидаи моддаи 16 Қонуни мазкур ба миён омеда метавонанд, ҳуқуқи аз ғилоф гирифта ва омеда намудани онро дорад.

2. Кӯшишҳои шахси дастгиршаванда ҷиҳати наздик омадан ба корманди политсия, ки дар даст силоҳи оташфишон, сард ё предмете, ки бо ёри он зарари ҷисмонӣ расонидан мумкин аст, ё ин ки масофаи аз ҷониби корманди политсия муқаррарнамуда политсияро кӯтоҳ менамояд, ҳамчунин кӯшиши даст расондан ба силоҳи корманди политсия, ё ин ки анҷом додани ҳаракатҳои ногаҳонӣ ё дигар ҳаракатҳои хавфнок, ё ин ки кӯшиши гирифтани кадом чизе аз либосҳои худ бе дастури корманди политсия, ки ин амалҳоро корманди политсия метавонад ҳамчун таҳдиди зӯрварӣва **хатари асли барои ҳаёт** арзёбӣ намояд, корманди политсия ҳуқуқ дорад мутобиқи Қонуни мазкур силоҳи оташфишонро истифода барад.

БОБИ 4. ХИЗМАТ ДАР ПОЛИТСИЯ

Моддаи 18. Корманди политсия

1. Корманди политсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, ки дар вазифаи ҳайати қаторӣ ё роҳбарикунанда фаъолият карда, ба ӯ бо тартиби муқарраргардида рутбаи махсуси ҳайати қаторӣ ё роҳбарикунандаи политсия дода шудааст.

2. Рутбаҳои махсус барои кормандони полиция аз ҷониби Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд. Рутбаҳои махсуси ҳайати роҳбарикунандаи полиция якумра мебошанд ва ҳангоми қатъ шудани хизмат ба рутбаҳои махсуси мавҷуда калимаи «мустваъфӣ» илова карда мешавад.

3. Тартиби додани рутбаҳои махсусро ба кормандони полиция Низомнома дар бораи адои хизмат аз тарафи ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад, муқаррар менамояд.

4. Ҳангоми ба охир расидани мӯҳлати хизмат дар полиция, рутбаҳои махсуси мавҷуда баробар бо дигар рутбаҳои мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва сохторҳои қудратии Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф карда мешаванд.

5. Корманди полиция либоси ягонаи расмӣ дорад, ки он ройгон дода шуда, намунаҳои он аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян ва тасдиқ карда мешавад.

6. Дар либоси расмӣ корманди полиция, ки хизматро дар ҷойҳои ҷамъиятӣ адо менамояд, нишони сарисинаגיע ҷой дода мешавад, ки он барои ҳаммонанд кардани корманди полиция имкон медиҳад.

7. Ба корманди полиция шаҳодатномаи хизматӣ, ки намунаашро Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд, инчунин нишонаи махсус (жетон) бо рақами шахсӣ дода мешавад.

8. Корманди полиция аз бақайдгирии давлатии дактилоскопии ҳатмӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешавад.

Моддаи 19. Ҷаҳдадорихои хизматӣ ва ҳуқуқҳои корманди полиция

1. Корманди полиция дар доираи салоҳияти худ мувофиқи вазифаи ишғолнамуда ҷаҳдадорихои полицияро, ки Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст, иҷро менамояд ва аз ҳуқуқҳои бо ҳамин Қонун пешбинишуда истифода мебарад.

2. Корманди полиция ҷаҳдадор аст:

- Конституцияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки фаъолияти полицияро ба танзим медароранд, донанд ва иҷроиши онҳоро таъмин намояд, инчунин бо тартиби муайяннамудаи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз санҷишҳои оид ба донишани Конституцияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои қонунгузорӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мазкур гузарад;

- ўҳдадорихои хизматиرو мутобиқи дастурамалҳои вазифавӣ иҷро намояд;
- фармон ва супоришоти қонунии роҳбаронро (сардоронро) иҷро намояд;
- оид ба масъалаҳои хизматӣ ба сардори бевоситаи худ ва дигар роҳбарон муроҷиат намояд;
- бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон дар бораи даромадҳо ва молу мулки худ маълумот пешниҳод намояд;
- дар бораи ҳар як ҳолати ба ӯ муроҷиат кардани шахсон бо мақсади моил намудани ӯ ба содиқунии ҳуқуқвайронкуниҳои коррупсионӣ, ба сардори бевоситаи худ ва сардори болоӣ хабар диҳад;
- тибқи қонунгузори талаботҳои маҳдудшударо, ки ба хизмат дар политсия алоқаманд мебошанд ва нисбат ба рафтори корманди политсия дахл доранд, риоя намояд;
- ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шаҳрвандон, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва ташкилотҳоро риоя намояд.

3. Корманди политсия дар тамоми қаламрави Чумҳурии Тоҷикистон сарфи назар аз вазифаи ишғолкардааш ўҳдадор аст:

- ба шаҳрвандоне, ки дар натиҷаи ҷиноят, ҳуқуқвайронкуниҳои маъмури ва ҳодисаҳои нохуш зарар дидаанд, инчунин ба онҳое, ки дар ҳолати очизӣ ё дигар ҳолати барои ҳаёти онҳо хатарнок қарор доранд, ёрӣ расонад;
- ҳангоми ба ӯ муроҷиат кардани шаҳрвандон дар бораи ба амнияти шахсӣ ва ҷамъиятӣ таҳдидкунанда ё ҳангоми бевосита аз тарафи корманди политсия ошкор намудани чунин ҳолатҳо, барои наҷот додани одамон, огоҳонидан ва пешгирӣ намудани ҳуқуқвайронкуниҳо, дастгир кардани шахсон дар содиқунии ҷиноят гумонбаршуда, муҳофизати ҷойи ҳодиса тадбирҳо андешад ва дар ин хусус ба воҳиди наздиктарини политсия хабар диҳад;
- ҳангоми муроҷиат кардан ба шаҳрванд вазифа, рутба ва ному насаби ҳудро муаррифӣ карда, бо талаби шаҳрванд шаҳодатномаи хизматиرو пешниҳод кунад ва сипас сабаб ва мақсади муроҷиатро баён намояд;
- ҳангоми ба ӯ муроҷиат кардани шаҳрванд вазифа, рутба ва ному насаби ҳудро муаррифӣ карда, ӯро бодикқат гӯш кунад, дар доираи ваколатҳои худ чораҳои дахлдор андешад ё фаҳмонад, ки ҳалли масъалаи гузошташуда ба салоҳияти кадом мақомот ё шахси мансабдор мансуб аст.

4. Корманди политсия ўҳдадор аст забони давлатиро донад ва ба арзишҳои он арзи эҳтиром арҷгузори намояд.

5. Корманди политсия дорои ҳуқуқҳои зерин мебошад:

- аз шаҳрвандон ва шахсони мансабдор талаб кардани қатъи ҳаракатҳои зиддиҳуқуқӣ, санҷидани ҳуҷҷатҳои шаҳрвандон ва шахсони мансабдор, ки шахсият ва ё ваколатҳои онҳоро тасдиқ мекунанд;
- тибқи тартиби муқарраргардидаи қарорҳои қабулнамудаи мақомоте, ки барои муҳофизат аз офатҳои табиӣ ва дигар офатҳо ваколатдор шудаанд, ба шаҳрвандон, мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ташкилотҳо додани супориш дар хусуси чораҷӯӣ кардан ё накардан баҳри ҳифзи ҳаёт, саломатӣ ва молу мулк аз зарар, нобудшавӣ, дуздӣ ва дигар шаклҳои риоҷа накардани тартиботи ҷамъиятӣ, ё ин ки барои пешгирӣ намудани зараре, ки дар натиҷаи офатҳои табиӣ ё дигар офатҳо расонида шудааст;
- шинос шудан бо дастурамалҳои вазифавӣ ва ҳуҷҷатҳои дигаре, ки ҳуқуқ ва ўҳдадорихои ўро тибқи вазифаи ишғолкардааш муайян мекунанд, бо меъёрҳои баҳодихии самаранокии иҷроии вазифаҳои хизматӣ, нишондиҳандаҳои натиҷабархони фаъолияти хизматӣ ва шароитҳои пешравӣ вобаста ба хизмат дар политсия;
- ҳимояи маълумоти шахсии худ;
- тайёрии касбӣ, бозомўзӣ, такмили ихтисос ва коромўзӣ бо тартиби муқарраргардида;
- ба суд муроҷиат намудан оиди ҳимояи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии худ дар мавриди поймол гардидани онҳо;
- аз рӯи аризааш гузаронидани санҷиши хизматӣ.

6. Корманди политсия сарфи назар аз вазифаи ишғолнамуда ва маҳалӣ қарор доштааш ҳуқуқ дорад:

- аз шаҳрвандон ва шахсони мансабдор қатъ кардани ҳаракатҳои ғайриқонуниро талаб намояд;
- ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи шахсият ва ё ваколатҳои шаҳрвандон ва шахсони мансабдорро санҷад;
- дар ҳолатҳои таъхирнопазир барои пешгирӣ намудани ҷиноят, таъқиб кардани шахсоне, ки ҷиноят содир кардаанд ё дар содир кардани он гумонбар шудаанд, барои ба муассисаҳои тиббӣ расонидани шаҳрвандоне, ки ба ёри тиббии таъҷилӣ эҳтиёҷ доранд, барои аз ҷойи ҳодисаҳои нақлиётӣ кашида баровардани воситаҳои нақлиёти зарардида, барои расидан ба ҷойи содиршавии ҷиноят, ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва ба ҷои ҳодиса аз воситаҳои нақлиёти ба мақомоти давлатӣ ва дигар мақомот, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва ташкилотҳо тааллуқдошта (ба истисноии воситаҳои нақлиёте, ки ба намояндагиҳои дипломатӣ ва муассисаҳои консулии давлатҳои хориҷӣ, намояндагиҳои ташкилотҳои

байналмиллалӣ тааллуқ доранд), дар ҳолатҳои истисноӣ бошад, аз воситаҳои нақлиёти ба шахрвандон тааллуқдошта истифода намояд;

- шахсонеро, ки дар содир кардани қиноят, ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ гумонбар карда шудаанд, то расида омадани намояндагони мақомот ё воҳиди ҳудудии политсия ё намояндагони дигар мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дастгир намояд, ҳамчунин шахсони дар содир кардани қиноят, ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ гумонбаршударо ба бинои хизматӣ ё воҳиди ҳудудии политсия, дигар бинои хизматӣ таҳвил намояд;

- қувваи қисмонӣ, воситаҳои махсус ва силоҳи оташфишонро бо асосҳо ва тартиби пешбиниамудаи Қонуни мазкур истифода намояд.

Моддаи 20. Хизмат дар политсия

1. Ба хизмат дар политсия шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки синнаш на кам аз 20 (барои занон - на кам аз 18) ва на зиёда аз 35 сола мебошад, сарфи назар аз ҷои истиқомат, ҷинс, миллат, нажод, забон, эътиқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, вазъи иҷтимоӣ, ки забони давлатиро медонад ва аз рӯи сифатҳои шахсӣ, ахлоқӣ, кордонӣ, таҳсилот, тайёрии қисмонӣ ва вазъи саломатӣ аз уҳдаи иҷрои вазифаҳои ба зиммаи политсия вогузоршуда мебарояд, баъди адои хизмати ҳарбӣ аз рӯи даъват (ба истиснои занон, курсантҳои муассисаҳои таълимии миёна ва олии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон) дар асоси ихтиёрӣ қабул карда мешавад.

2. Ба муассисаҳои таълимии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки синнаш на кам аз 17 сола мебошад ва таҳсилоти миёнаи пурра дорад, қабул карда мешавад.

3. Шахси ба хизмат дар политсия қабулшаванда аз қайди давлатии ҳатмии дактилоскопӣ гузаронида мешавад.

4. Ба хизмат дар политсия шахрвандоне, ки доғи судӣ доранд ё доштанд (сарфи назар аз мӯҳлати иҷрои ҷазо, ба истиснои онҳое, ки аз тарафи суд бо асосҳои сафедкунанда озод карда шудаанд, сафед карда ё бегуноҳ доништа шудаанд), **инчунин онҳое, ки нисбаташон аз тарафи мақомоти таҳқиқ, тафтишот ва судӣ бо асосҳои озод кардан аз ҷавобгарии қиноятӣ чораҳо татбиқ кардаанд, қабул карда намешаванд.**

5. Ишғол кардани мансабҳои (вазифаҳои) ҳолӣ дар политсия дар асоси озмун, бо роҳи бастанӣ қарордодҳои инфиродӣ бо тартибе, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад, сурат мегирад.

6. **Бо мақсади омӯзиши** номзад, сатҳи донишҳои умумӣ (маърифатнокӣ), сифатҳои маънавӣ ва ахлоқию равонии (психологии) ӯ, барои шахсони ба политсия қабулшаванда ҷиҳати ба онҳо омӯзонидани малакаи касбии ибтидоӣ, мӯҳлати озмоишӣ аз се то шаш моҳ бо ҳатман гузаштан аз курси тайёрии ибтидоӣ (ба ғайр аз курсантҳои муассисаҳои таълимии миёна ва олии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон) муқаррар карда мешавад.

7. Ҳангоми қабул шудан ба хизмат корманди политсия савганд ёд мекунад, ки матни онро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ намудааст. Дар баробари ин корманди политсия ӯҳдадориҳо ва маҳдудиятҳоеро, ки бо хизмат дар политсия алоқаманд мебошанд, ба зимма мегирад.

8. ӯҳдадорони ҳарбие, ки ба хизмат дар политсия қабул гардидаанд, аз ҷумла шунавандагон ва курсантҳои муассисаҳои таълимии махсуси Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқарраргардида аз қайди ҳарбӣ бароварда шуда, дар қайди махсуси Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузошта мешаванд. **Масъалаи додани рутбаҳои махсуси политсия ба ӯҳдадорони ҳарбие, ки рутбаҳои ҳарбӣ доранд, бо тартиби аттестатсионӣ ҳал карда мешавад.**

9. Корманди политсия метавонад ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ, инчунин вазорату идораҳо ё корхонаю муассиса ва ташкилотҳои тобеи онҳо бо гузоштан (монандан) дар ихтиёри кадрҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои иҷрои вазифаҳои махсус (дар асоси амр ва фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон) фиристода шавад. Шахси мазкур аз тамоми ҳуқуқу имтиёзҳо ва кафолатҳои иҷтимоии барои кормандони политсия муқарраргардида истифода мебарад.

10. Корманди политсия дар сурати интихоб шуданаш ба мақоми олии қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон то ба итмом расидани мӯҳлати ваколаташ дар ҳайати эҳтиётии Раёсати кадрҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон боқӣ мемонад.

11. Муносибатҳои меҳнати корманди политсия, ба истиснои ҳолатҳои дар Қонуни мазкур пешбинишуда, мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи меҳнат ба танзим дароварда мешаванд.

12. Корманди политсия бо асосҳои зерин аз хизмат озод карда мешавад:

а) бо хоҳиши худ;

б) бинобар расидан ба синну соли ниҳойӣ, ки дар Низомномаи адои хизмат аз тарафи ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар гардидааст;

- в) бо фаро расидани мӯҳлати собиқаи хизматие, ки ҳуқуқи ба нафақа баромаданро медиҳад;
- г) бо сабаби ба охир расидани мӯҳлати бо қарордод пешбинишудаи хизмат;
- д) бо сабаби аз тарафи ӯ вайрон намудани шартҳои қарордод;
- е) бо сабаби ихтисори штатҳо ҳангоми мавҷуд набудани имконияти ҷойивазкунӣ аз рӯи хизмат;**
- ж) бо сабаби беморӣ - дар асоси хулосаи Комиссияи марказии тиббии ҳарбӣ дар бораи корношоямӣ ба хизмат дар политсия;
- з) бо сабаби иллатмандӣ (ҳолати маҳдуди саломатӣ) - дар асоси хулосаи Комиссияи марказии тиббии ҳарбӣ дар бораи корношоямӣ маҳдуд ба хизмат ва дар бораи ғайриимкон будани иҷрои ӯҳдадориҳои хизматӣ мувофиқи вазифаи ишғолнамуда, бинобар вазъи саломатӣ ҳангоми мавҷуд набудани имконияти ҷойивазкунӣ аз рӯи хизмат;
- и) бо сабаби номувофиқатии хизматӣ ба вазифаи ишғолнамуда дар натиҷаи нокифоягии ихтисоснокӣ вобаста ба натиҷаҳои аттестатсия;
- к) барои дағалона ва ё мунтазам вайрон кардани интизоми хизматӣ;
- л) барои содир кардани кирдоре, ки ба шаъни корманди политсия доғ меорад;
- м) дар ҳолати ба қувваи қонунӣ даромадани ҳукми айбдоркунандаи суд;
- н) ошкор шудани мавҷудияти алоқаи ӯ бо гурӯҳҳо ва иттиҳодҳои ҷиноятӣ;**
- о) муайян гардидани ҳолатҳои алоқа ва ҳамкориҳои корманди политсия бо равия ва мазҳабҳои ғайриқонунӣ;**
- п) вайрон кардани шартҳои Савганд, зоҳир намудани тарсончакӣ дар хизмат;
- р) бо сабаби вайрон кардани қонунгузорӣ дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросимҳо ва дигар қонунгузорӣ.

13. Номгӯи зикршудаи асосҳои аз хизмат озод кардани корманди политсия қатъист.

Моддаи 21. Тартиб ва шартҳои адои хизмат дар политсия

1. Барои кормандони политсия давомнокии умумии вақти корӣ дар асоси қонунгузорӣ дар бораи меҳнат ба танзим дароварда мешавад.
2. Ҳангоми зарурат корманди политсия метавонад ба иҷрои вазифаҳои хизматӣ зиёда аз вақти муқарраргардида, инчунин шабона, дар рӯзҳои истироҳат ва ид ҷалб карда шавад, ки ин бо пардохт намудани ҷубронпулӣ ё бо хоҳиши ӯ бо пешниҳод намудани вақти истироҳат ба муддати лозимӣ дар рӯзҳои дигари ҳафта ҷуброн карда мешавад. Агар пешниҳод намудани чунин вақти истироҳат

ғайриимкон бошад, вақти иҷрои вазифаҳои хизматие, ки аз давомнокии вақти хизмати ҳарҳафтаина, инчунин шабона, дар рӯзҳои истироҳат ва ғайрикории идона барзиёд мебошанд, ҷамъбасти гардида, ба корманди политсия ба миқдори зарурӣ рӯзҳои иловагии истироҳатӣ пешниҳод мегарданд ва ин рӯзҳо бо хоҳиши ӯ ба рухсатии ҳарсолаи пардохтшавандаш ҳамроҳ карда мешаванд.

3. Пардохти ҷубронпулӣ ё пешниҳоди вақти истироҳатии иловагӣ, рӯзҳои иловагии истироҳатӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи Вазири корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

4. Ба корманди политсия рухсатии меҳнати пардохтшавандаи ҳарсола ба муддати 30 рӯзи тақвимӣ, бе ҳисоб кардани вақти рафтани ба ҷои истиқомат, истироҳат ва бозгашт ба пардохти арзиши роҳкиро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад.

5. Ба корманди политсия, ки дар маҳалҳои шароити иқлимашон душвор ва номусоид адои хизмат менамоянд, сарфи назар аз собиқаи хизматӣ рухсати меҳнати асосии пардохтшавандаи ҳарсола ба муддати 45 рӯзи тақвимӣ, дода мешавад.

6. Ба корманди политсия рухсатии пардохтшавандаи иловагӣ ба муддати зерин пешниҳод карда мешавад:

- баъди 10 соли хизмат – 5 рӯзи тақвимӣ;
- баъди 15 соли хизмат – 10 рӯзи тақвимӣ;
- баъди 20 соли хизмат – 15 рӯзи тақвимӣ.

7. Ҳангоми ба рухсатии меҳнати баромадани корманди политсия ба ӯ ёрдампулии якдафъаина ба андозаи маоши вазифавии думоҳа пардохт карда мешавад.

8. Ба корманди политсия ташкил намудани корпартоиҳо ва иштирок дар гузаронидани онҳо, инчунин бо хизмат дар политсия кор кардан дар корхонаҳо сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ, машғул шудан бо ҳама гуна намудҳои фаъолияти соҳибкорӣ манъ аст, ба истиснои фаъолияти илмӣ, эҷодӣ ва омӯзгорӣ.

9. Корманди политсия бо фаъолияти дигар метавонад дар вақтҳои аз хизмат озод буданаш машғул шавад, агар ин фаъолият ба иҷрои вазифаҳои ӯ дар политсия монеъ нашавад ё бо ягон тарзи дигар муҳолифат накунад.

10. Фаъолияти берун аз хизмат бо роҳбари политсия, ки ҳуқуқи ба хизмат дар политсия қабул намуданро дорад, мувофиқа карда мешавад.

11. Дар политсия таъсис додан ва фаъолият намудани хизматҳои сиёсӣ, дигар иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ки ҳадафҳои сиёсӣ доранд, инчунин бурдани таълимот ба манфиати ягон ҳизби сиёсӣ, манъ аст.

12. Тартиб, мӯҳлат ва дигар шартҳои хизмат дар политсия бо Низомномаи адои хизмат аз тарафи ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст, ба танзим дароварда мешаванд.

13. Барои кормандоне, ки вазифаҳоро оид ба таъмини тартиботи ҳуқуқӣ ва амнияти ҷамъиятӣ дар шароити вазъияти ҳарбӣ ё вазъияти фавқулодда, низои мусаллаҳона, гузаронидани амалиётҳои зиддитеррористӣ, бартарафсозии оқибати садамаю офатҳои хусусияти табиӣ ва техногенидошта, дигар ҳолатҳои фавқулодда ва дар шароитҳои дигаре, ки бо хавфи калон ба ҳаёт ва саломатӣ, тағйирёбии низоми (речаи) вақти хизматӣ ва ҷорӣ намудани маҳдудиятҳои иловагӣ алоқаманд мебошанд, иҷро менамоянд, ба мӯҳлати хизматӣ мӯҳлати иловагӣ зам карда мешавад, ки он аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

БОБИ 5. БОЛОРАВИИ КОРМАНДОН ВА ҚОЙИВАЗКУНИИ (РОТАТСИЯИ) ҲАЙАТИ РОҲБАРИКУНАНДА ДАР ПОЛИТСИЯ

Моддаи 22. Болоравии кормандони политсия дар хизмат

1. Дар политсия болоравии кормандон дар вазифа тибқи низоми болоравии зина ба зина ба роҳ монда мешавад.

2. Интихоб, таъин намудан ба вазифаи аввалини роҳбарикунанда дар асоси дастовардҳои хизматӣ, пешбарии номзад ба мансаби болоӣ, интизоми хизматӣ, ташаббускорӣ, афзалияти сифати ахлоқӣ, донишу малакаи касбӣ, натиҷагирии фаъолият, ақидаронии солим ба роҳ монда мешавад.

Моддаи 23. Қойивазкунии (ротатсияи) ҳайати роҳбарикунанда дар политсия

1. Бо мақсади ба миён овардани тарзу усулҳои нави корбарӣ ва механизми самараноки пешгирии кирдорҳои хусусияти коррупсионидошта, бархӯрди манфиатҳои шахсӣ ва давлатӣ, инчунин баланд бардоштани натиҷаҳои корӣ дар политсия қойивазкунии (ротатсияи) гузаронида мешавад.

2. Ҳайати роҳбарикунандаи политсия дар ҷойҳо вазифадоранд ҳар нимсол аз натиҷаҳои фаъолияти хизмати политсия дар минтақа ҳисоботҳо доир ба вазъи криминогении минтақа ба аҳоли пешниҳод намоянд.

3. Барои ҷойивазкунии (ротатсияи) ҳайати роҳбарикунанда дар политсия, пурсиши сотсиологӣ бо аҳолии минтақа дар ду сол як маротиба аз тарафи Комиссияи ҷойивазкунии (ротатсияи) Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки тартиби онро Вазири корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян ва тасдиқ мекунад, гузаронида мешавад.

БОБИ 6. КАФОЛАТҲОИ ҲИМОЯИ ИҶТИМОӢ ВА ҲУҚУҚИИ КОРМАНДИ ПОЛИТСИЯ

Моддаи 24. Пардохти музди меҳнати корманди политсия

1. Таъминоти пулии кормандони политсия аз маоши моҳонаи вазифавӣ, маоши моҳона барои рутбаи махсус, ки маоши моҳонаи таъминоти пулии кормандони политсияро ташкил медиҳанд ва аз иловапулӣ барои собиқаи хизмат иборат мебошад. Андоза ва тартиби пардохти таъминоти пулии кормандони политсия аз тарафи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

2. Ба корманди политсия бар ивази озуқаворӣ ҷубронпулӣ пардохта мешавад, ки ҳаҷми он бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои ҳар сол муқаррар карда мешавад.

3. Музди меҳнати кормандони политсия, ки зиёда аз вақти кори муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хизмат мебошанд, бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохта мешавад.

4. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузорӣ метавонад ба маоши муқарраргардидаи кормандони политсия пардохтҳои иловагӣ пешбинӣ намояд.

Моддаи 25. Таъминоти молиявӣ ва моддию техникийи политсия

1. Маблағгузорӣ, таъминоти моддию техникий ва иҷтимоию маишийи политсия аз ҳисоби маблағи буҷети ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ, инчунин аз ҳисоби дигар манбаъҳои манънашудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт мешавад.

2. Политсия бо тартиби муқарраргардидаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон бо биноҳои хизматӣ ва дигар биноҳо аз тарафи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ таъмин карда мешаванд.

3. Политсияи нақлиётӣ бо биноҳои хизматӣ ва дигар биноҳо аз ҷониби идораю мақомоти дахлдори нақлиётӣ таъмин карда мешавад.

Моддаи 26. Ҳавасмандгардони кормандони политсия ва шахсони дигар

1. Барои комёбиҳо ва ҷасорату фидокорӣ, нишон додани корнамоиҳо дар мубориза бо ҷинояткорӣ кормандони политсия тибқи Қонуни Чумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мукофотҳои давлатии Чумҳурии Тоҷикистон» бо мукофотҳои давлатӣ сарфароз гардонида мешаванд.

2. Кормандони политсия ва хизматчиёни ҳарбии Қўшунҳои дохилӣ, ҳамчунин барои хизмати намунавӣ, бенуқсон, пурмаҳсул ва давомнок бо медали идоравӣ «Барои хизмати шоён»-и дараҷаҳои 1, 2, 3, барои собиқаи хизмати зиёда аз 25 сол бо медали идоравии «Собиқадори мақомоти корҳои дохилӣ», барои нишондодҳои баланди хизматӣ ва касбӣ бо нишони сарисинагии «Корманди фахрии ВКД» сарфароз гардонида мешаванд. Тавсифи медалҳои идоравӣ ва нишони сарисинагӣ, тартиби бо онҳо мукофотонидан ва ҳавасмандгардониро Вазири корҳои дохилии Чумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

3. Кормандони дигар мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, мақомоти давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, корхонаҳо, ташкилотҳо ва шахрвандон низ барои ҳамкорӣ бо политсия ҳангоми амалӣ намудани муҳофизати тартиботи ҷамъиятӣ ва муборизаи зидди ҷинояткорӣ, метавонанд бо медалҳои Вазорати корҳои дохилии Чумҳурии Тоҷикистон мукофотонида шаванд.

4. Ба ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи политсия бо роҳи санҷиш ва баҳодиҳӣ оид ба иҷрои уҳдадорӣҳои вазифавӣ, аз рӯи сатҳи дониш, малака, таҷрибаи корӣ ва тайёрии касбӣ дараҷаҳои ихтисоси касбӣ дода мешаванд, ки тартиби додан ва ҳавасмандгардониро Вазири корҳои дохилии Чумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Моддаи 27. Суғуртаи давлатӣ ва талофии зарар дар ҳолати ҳалок ва ё маъюб шудани корманди политсия

1. Ҳамаи кормандони политсия бояд аз ҳисоби маблағҳои дахлдори политсия бо суғуртаи ҳатмии давлатии шахсӣ фаро гирифта шаванд, ки тартиби онро Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

2. Ҳангоми ҳалок гардидани корманди политсия бинобар иҷрои фаъолияти хизматӣ ба оилаи ҳалокгардида ва ё шахсони таҳти саробонии он буда, кўмакпулии якдафъаина дар **ҳаҷми _____ маоши** таъминоти пулии ҳалокгардида аз ҳисоби маблағҳои дахлдори политсия пардохта мешавад, ки минбаъд аз шахсони гунаҳкор бо ҷуброни ин маблағ аз лаҳзаи пардохт рӯёнида мешавад.

3. Дар сурати ба корманди политсия расонидани зарари ҷисмоние, ки ба фаъолияти касбӣ машғул шудани ӯро ғайриимкон мегардонад, ба ӯ кўмакпулии якдафъаина дар ҳаҷми _____ маоши таъминоти пулӣ аз ҳисоби маблағҳои дахлдори политсия пардохта мешавад, ки минбаъд аз ҳисоби шахсони гунаҳкор рӯёнида мешавад.

4. Дар сурати пеш аз мўҳлат руҳсат шудани корманди политсия аз хизмат дар натиҷаи бемории дар рафти адои ўҳдадорихои хизмати ҳарбӣ пайдо намуда, ба ӯ кўмакпулии яквақтаина ба андозаи **даҳ** маоши таъминоти пулӣ, ки дар рўзи пардохти кумакпулӣ муқаррар шудааст, пардохт карда мешавад.

5. Зараре, ки ба моликияти корманди политсия, аҳли оила ё хеши наздиқаш вобаста ба фаъолияти хизмати ӯ расонида шудааст, бо тартиби муқарраргардида дар ҳаҷми пурра ба корманди политсия, аъзои оила ё хеши наздиқаш, аз ҷумла фоидаи аз дастрафта низ талофӣ карда мешавад.

6. Барои дафни корманди политсия ва нафақахўрон-собиқ кормандони политсия кўмаки якдафъаинаи пулӣ дар ҳаҷми муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохта мешавад.

7. Суғуртаи давлатии ҳатмии ҳаёт ва саломатии корманди политсия мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

8. Таъмини нафақаи давлатии корманди политсия мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Моддаи 28. Таъминоти иҷтимоии корманди политсия

1. Ба шахсоне, ки барои хизмат дар политсия қабул шудаанду манзил надоранд, манзили истиқоматии хизматӣ дар шакли хонаи алоҳида ва ё ҳавлӣ аз рӯи меъёрҳои муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давоми шаш моҳи ба вазифа таъин шудан аз тарафи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва корҳои дохилӣ дода мешавад. Ба кормандони политсияе, ки дар асоси шартнома вазорату идораҳоро посбонӣ мекунанд, бо манзили хизматӣ аз ҷониби вазорату идораҳои дахлдор, таъмин карда мешаванд.

2. Кормандони политсия, ки дар политсия беш аз даҳ сол кор кардаанд, инчунин аъзои оилаи корманди вафоткардаи политсия бе додани манзили дигар набояд аз манзили хизматӣ бароварда шаванд.
3. Кормандони политсия, ки ба беҳтар намудани шароити манзил эҳтиёҷ доранд, ҳуқуқ доранд барои сохтмони кооперативӣ ва инфиродӣ ба мӯҳлати 20 сол қарзи имтиёзнок гиранд, ки 50 фоизи он аз ҳисоби маблағи буҷетҳои дахлдор пардохта мешавад.
4. Политсия ҳуқуқ дорад, ки аз ҳисоби манбаи молиявии муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои кормандони худ, ки ба беҳтар намудани шароити манзил эҳтиёҷ доранд, манзил харида диҳад.
5. Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ манзили кормандони политсия, моликияти коммуналро ҳангоми собиқаи хизмати беш аз бистсола доштан, инчунин ба аъзои оилаи онҳое, ки ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ ҳалок гардидаанд, ба таври ройгон медиҳад.
6. Дар сурати ҳалок гардидани корманди политсия ҳангоми иҷрои фаъолияти хизматӣ, ба оилаи ӯ манзил бо ҳамон асосҳое, ки то вафоти вай мавҷуд буд, на дертар аз як соли баъди ҳалок шудани корманди политсия бояд аз тарафи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дода шавад.
7. Барои кормандони политсия ва аъзои оилаи онҳо, аз ҷумла оилаи корманди ҳалокгардида тахфифи панҷоҳфоизаи пардохти хонапулӣ ва хизматрасониҳои коммуналӣ муқаррар карда мешавад.
8. Ба корманди политсия ва аъзои оилааш дар хонаҳои фонди давлатӣ ва фонди дигари манзил, аз ҷумла онҳое, ки дар хонаҳои хусусикардашуда зиндагӣ мекунанд, хонапулӣ ва пардохти хизматрасониҳои коммуналӣ (ба истиснои маблағи истифодаи газ ва барқ), замини наздиҳавлигӣ, пули истифодаи телефон, новобаста аз навъи фонди манзилӣ, панҷоҳ фоиз кам карда мешавад.
9. Барои кормандони воҳидҳои оперативӣ ва дигар категорияҳои кормандони политсия, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян шудааст, бе навбат телефони хонагӣ гузаронида мешавад. Ҳангоми гузаронидани телефони хонагӣ ба ин кормандон пардохти музди хизматрасонӣ панҷоҳ фоиз кам карда мешавад.
10. Фарзандони кормандони политсия ба муассисаҳои томактабии кӯдакона бояд дар давоми се моҳи ариза доданашон қабул карда шаванд.
11. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои кормандони политсия, метавонанд кафолатҳои дигари ҳифзи иҷтимоиро, ки Қонуни мазкур пешбинӣ накардааст, муқаррар намоянд.

Моддаи 29. Ҳимояи ҳуқуқи корманди политсия

1. Корманди политсия намояндаи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ буда, таҳти ҳимояи давлат қарор дорад. Корманди политсия ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ шахси дахлнопазир мебошад. Сӯиқасд дар ҳама гуна шаклҳояш ба корманди политсия боиси ғавран гирифтани пеши роҳи чунин амалҳо тавассути воситаю усулҳои мегардад, ки Қонуни мазкур ба политсия иҷозат додааст.
2. Итоат накардан ба талаботи қонунии корманди политсия, инчунин дигар амалҳои, ки барои иҷрои вазифаҳои ба зиммаи политсия гузошташуда монеъ мешаванд, боиси ҷавобгарии муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон мегардад.
3. Корманди политсия кафолати ҳифзи судӣ дорад.

Моддаи 30. Норовои даҳлат ба ғайолияти корманди политсия

1. Корманди политсия ҳангоми иҷрои вазифаҳои ба зиммааш гузошташуда танҳо ба сардорони бевосита ва болоии худ тобеъ мебошад. Ҳеҷ шахси дигар ҳуқуқи ба ғайолияти қонунии корманди политсия даҳлат карданро надорад.
2. Таъсир расондан ба корманди политсия бо мақсади мамониат кардан ба иҷрои вазифаҳои хизматиаш дар кадом шакле, ки набошад, боиси ҷавобгарии бо қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраршуда мегардад.
3. Дар ҳолати аз тарафи сардор ва шахси ваколатдор гирифтани фармон ё супорише, ки ба қонун муҳолифат мекунад, корманди политсия бояд мувофиқи талаби қонун амал кунад.

Моддаи 31. Ҳуқуқҳои корманди политсия ба ҷуброни истифодаи нақлиёти шахсӣ бо мақсадҳои хизматӣ

Ба корманди политсия, ки бинобар мақсадҳои хизматӣ нақлиёти шахсиашро истифода мебарад, ба андозаҳои муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷубронпулӣ пардохта мешавад.

Моддаи 32. Ҳуқуқи корманди политсия ҳангоми будан дар сафари хизматӣ

Корманди политсия, ки дар сафари хизматӣ мебошад, ҳуқуқи бе навбат гирифтани чиптаро ба ҳама гуна нақлиёт ва дар меҳмонхона аз рӯи шаҳодатномаи сафари хизматӣ ҷойгир шуданро дорад.

Моддаи 33. Ҳифзи иҷтимоии корманди политсия бинобар баромадан ба нафақа

1. Корманди политсия, бинобар расидан ба синну соли муқарраргардида, бо сабаби беморӣ ё пурра гардидани собиқаи хизматӣ ба нафақа меравад, ба имтиёзҳои барои кормандони политсия пешбиниамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таъминоти нафақаи хизматчиёни ҳарбӣ», аз ҷумла ба таъминоти тиббӣ дар муассисаҳои табобатие, ки дар он ҷо ба қайд гирифта шудааст, ҳуқуқ дорад.

2. Андозаи нафақаи корманд политсия, бинобар расидан ба синни муқарраршуда, бо сабаби беморӣ ё фарорасии мӯҳлати собиқаи хизмат аз кор озод карда шудааст, бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таъминоти нафақаи хизматчиёни ҳарбӣ» ҳисоб карда мешавад.

3. Барои шахсоне, ки аз хизмати политсия озод шудаанд, дар сурати таҳдид ба ҳаёт, ба саломатӣ ва молу мулки онҳо вобаста ба фаъолияти хизмати пештараашон мутобиқи қонунгузорӣ ва Қонуни мазкур эътибор пайдо менамояд.

4. Ҳангоми ба хизмати политсия қабул шудани мутахассисони моҳир, ки дар мақомоти корҳои дохилӣ аз рӯи ихтисоси асосӣ корро давом додаанд, собиқаи меҳнатиашон барои таъмини нафақа ва илова намудани маоши изофагӣ ба собиқаи хизматӣ аз ҳисоби ду соли собиқаи умумии меҳнатӣ бар як соли хизмат ба мӯҳлати хизмат ҳисоб карда мешавад.

БОБИ 6. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 34. Ҳамкориҳои байналмилалӣ

1. Политсия ҳамкориҳои худро бо давлатҳои хориҷӣ, мақомоти салоҳиятдори онҳо, ташкилотҳои байналмилалӣ, ғайриҳукуматӣ ва ҷамъиятӣ дар масъалаҳои мубориза ба муқобили ҷинояткорӣ, инчунин иштирок дар фаъолият оид ба нигоҳдорӣ ва барқарорсозии сулҳу амнияти байналмилалӣ тавассути намоёндагии мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷа тибқи шартномаҳои байналмиллалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон амалӣ менамояд.

2. Ҳамкориҳои политсия бо субъектҳои салоҳиятдори муборизабаранда бар зидди ҷинояткорӣ дар асоси меъёрҳо ва принципҳои ҳуқуқи байналмиллалӣ сурат мегирад.

Моддаи 35. Назорати қонуният дар фаъолияти политсия

1. Назорати риояи дақиқ ва иҷрои яххелаи қонунҳо дар фаъолияти политсия аз тарафи Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва прокурорҳои тобеи он сурат мегирад.

2. Маълумот дар бораи шахсоне, ки ба политсия дар асоси пинҳонӣ ёрӣ расонидаанд ё ёрӣ мерасонанд, инчунин дар бораи ташкил, тактика, усул ва воситаҳои амалӣ гардонидани фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯи политсия ба предмети назорати прокурорӣ дохил намешавад.

Моддаи 36. Назоратбарии идоравӣ

Роҳбарони политсия барои риояи қонуният ҳангоми амалӣ намудани ваколатҳои хизматӣ, ташкил ва гузаронидани чорабиниҳои оперативӣ-ҷустуҷӯӣ масъул мебошанд.

Моддаи 37. Ҷавобгарӣ барои риояи накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риояи накардани талаботи Қонуни мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 38. Дар хусуси аз эътибор соқит донишани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи милитсия»

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 17 майи соли 2004 «Дар бораи милитсия» (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2004, №5, мод. 352; соли 2006, №3, мод. 148; соли 2007, №7, мод. 663; соли 2008, №6, мод. 450; соли 2009, №12, мод. 820; соли 2011, №3, мод. 156; №6, мод. 438; №12, мод. 835; соли 2012, №4, мод. 251; №7, мод. 692; №8, мод. 821; №12 қ.1, мод. 1023; соли 2013, №3, мод. мод.183, 184) аз эътибор соқит доништа шавад.

Моддаи 39. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур
Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон